

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 1 – 2 (534 – 535) година XLII

26 февруари 2024 година

Световната класация на университетите за 2024 година. Къде е Пловдивският университет?

Подписан бе договор за
сътрудничество с Индийския
институт по технологии Бубанешвар

На стр. 5

Преподавател от университета
бе отличен с Голямата награда
на Американската музикална
академия за най-добър албум

На стр. 15

На стр. 2

Стр. 4

Развитие на академичния състав за 2023 година

В Броя ще прогледете още:

- ▶ Бизнес ангел възложи на Офиса за технологичен трансфер организирането на конкурс за старт-ъп проекти
- ▶ Юристите ни спечелиха националните кръгове на състезанието по международно право Phillip C. Jessup
- ▶ Формулата на любовта

- ▶ Интердисциплинарен семинар за средновековната култура бе организиран от *Academia Iuventutis*
- ▶ Кой са най-добрите спортисти на университета за миналата година
- ▶ Класна стая „Конфуций“ посрещна Годината на дракона

Публикувана е класацията на университетите за 2024 г.

Пловдивският университет е четвърти в България и заема много добри позиции в Европа и света

Два пъти в годината – през януари и юли, базираната в Испания рейтингова агенция **Webometrics** прави класирането на висшите училища (ВУ), като се дава обща класация за цял свят, по континенти и по държави. Пловдивският университет заема много добри позиции в тази престижна класация – 4-то място на национално, 982-ро място на европейско (при представени 6009 ВУ), 2983-то място на световно равнище, като тазгодишното изследване включва 32 140 висши учебни заведения в повече от 200 държави.

В България на първо място е класиран Софийският университет, на второ и трето място са още две столични висши училища – Техническият и Медицинският университет. На пето място е Нов български университет, а останалите в първата десетка са: Медицинският университет – Пловдив, Медицинският университет – Варна, Тракийският университет – Стара Загора, Русенският университет и Университетът по хранителни технологии – Пловдив.

Първата десетка на световната класация се доминира от американски университети, като прави впечатление, че някои от европейските, които по традиция са в топ десетиката, сега са отстъпили по-назад. На първо място е Харвард, следван от Стан-

RANKING WEB OF UNIVERSITIES 20th ANNIVERSARY 2004-2023

фордския университет, Масачузетския технологичен институт, Оксфорд, Мичиганския университет, Бъркли, Корнуел, Вашингтонския университет, Колумбийския университет, Университета на Пенсилвания.

Първата десетка за Европа се води от Оксфорд (4-то място в света), Кеймбридж (12), Университетския колеж – Лондон/UCL University College London (15), Швейцарския федерален институт по технологии (31), Имперския колеж – Лондон/Imperial College London (33), Университета в Единбург (43), Амстердамския университет (57), Университета в Манчестър (64), Кралския колеж –

Лондон/King's College London (68), Университета в Утрехт (70).

Webometrics стартира през 2004 г. и прави най-голямата академична класация на институциите в сферата на висшето образование, като през тези вече 20 години се стреми да предложи пълно покритие на висшите учебни заведения независимо от страната или направлението, в което работят.

Юристите ни спечелиха националните кръгове на състезанието по международно право Phillip C. Jessup

За първи път в своята десетгодишна история отборът на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ спечели Националните кръгове на най-престижното състезание по международно право Phillip C. Jessup. Те се проведеха между 16 и 18 февруари 2024 г. в Съдебната палата в София.

Отборът победител е в състав: Вяра Трифонова, Григор Пейков, Дебора Михалева и Мария Гинева, с треньори Антоний Гатов и Тодор Рогошев.

В националните кръгове участваха отбори от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Американския университет в България, Бургаския свободен университет, Нов български университет и Университета по национално и световно стопанство.

След 4 победи от 4 квалификационни рунда, достигайки до финала, отборът на ПУ се изправи срещу този на СУ.

С единодушно решение на съдиите студентите от Пловдивския университет спечелиха не само първото място, но и купата, посветена на проф. Александър Янков. Освен това отборът спечели двете награди за най-добри писмени защити, а Вяра Трифонова взе приза за най-добър говорител „Брайън Мърфи“.

Състезанието *Phillip C. Jessup* е най-голямото състезание по право в света, с над 60-годишна история, в което участват отбори от над 850 университета. Казусът тази година се отнася до въпроси за правния интерес пред международни трибунали, отнемането на гражданство на граждани, консулска защита и мисии, създадени от Съвета за сигурност.

Отборът на Пловдивския университет участва в състезанието от 2014 г., като през годините е печелил немало награди, но за

Отборът на Пловдивския университет. Пожелаваме на младите юристи да запазят шампионския дух и в международния етап на състезанието

първи път е национален шампион.

„Това постижение се дължи на дългогодишните усилия на много хора по пътя към победата“, заявиха победителите и изказаха специални благодарности на Юридическия факултет на Пловдивския университет с декан доц. Даниела Дончева, както и на всички треньори през годините.

Публикацията е от Lex News

Ползотворна работна среща между ръководството на ПУ и на Община Царево

Ректорът на Пловдивския университет проф. д-р Румен Младенов и заместник-ректорът по научна дейност проф. д-р Темнужка Йовчева проведоха работна среща с ръководството на Община Царево в лицето на кмета Марин Киров и заместник-кмета

Предвижда се инвестиция в учебния център за летни практики, включително трайно присъствие в града освен на студенти на Биологическия факултет и на студенти от катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“ на

Момент от работната среща

Денис Диханов. Те обсъдиха подписването на меморандум между университета и общината, като бе поставена обща цел – облагородяване и развитие на материалната база на Пловдивския университет.

Педагогическия факултет. Спортистите на университета ще имат възможност да използват материалната база на общината, новоизграждащата се спортна зала и градския стадион.

Синдикат „Образование“ удостои с високо отличие ректора на Пловдивския университет

Синдикат „Образование“ към Конфедерацията на труда „Подкрепа“ награди ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Румен Младенов за неговия голям принос в областта на висшето образование в България и плодотворното сътрудничество със синдиката.

Лично председателят на синдикат „Образование“ д-р Юлиян Петров връчи на проф. д-р Румен Младенов официалния плакет – приз „За особени заслуги в просветното и културното дело“ за цялостния му принос към академичното развитие на университета в най-новата му история.

Посрещнахме чуждестранни студенти от седем държави

Студенти от Чехия, Германия, Украйна, Унгария, Гърция, Испания и Турция успешно стартираха образователния си обмен по програмата „Еразъм+“ в рамките на летния семестър на 2023/2024 академична година в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Традиционните Ориентационни дни, организирани за чуждестранните студенти от отдел „Международно сътрудничество“, продължиха три дни – от 14 до 16.02.2024 г.

По време на встъпителната си презентация в зала „Компас“ екипът на отдела поздрави студентите с добре дошли, като им пожела ползотворен образователен обмен и приятен престой в Пловдив.

Експертът Димитър Карамитев запозна студентите с историята на България и Пловдив, структурата и дейността на Пловдивския университет, условията на обучение, живота в общежитията и възможността за изучаване на български език в Пловдивския университет. На срещата присъстваха и „Еразъм“ координатори и представители на различните факултети, които въведоха студентите в детайлите на образователния процес, разясниха им учебните

Чуждестранните студенти се запознаха със забележителностите на Пловдив

разписания, както и спецификата на предметите, избрани от студентите.

В програмата на първия от Ориентационните дни се включи и представител на ESN Пловдив, който разказа на присъстващите за предстоящите събития, предвидени за „Еразъм“ студентите в града, графика на пътуванията и възможността за получаване на ESN студентска карта.

Екипът на отдел „Международно сътрудничество“ и „Еразъм“ доброволците на Университета разведоха гостите из сградите, библиотеките и централите на университета.

Програмата на Ориентационните дни продължи на 15.02. с разходка из централната част на Пловдив. Студентите се запознаха отблизо с културно-историческото наследство на Пловдив – емблематичните му културни и архитектурни забележителности.

Посещение на артистичното с. Старо Железаре и гр. Хисаря на третия ден завърши програмата на събитието.

Анастасия КЕХАЙОВА,
отдел „Международно сътрудничество“

Развитие на академичния състав на Пловдивския университет през 2023 година

Академични длъжности

Професор

Светлана Темелкова Събева – Философско-исторически факултет
Кирилка Симеонова Тагарева – Педагогически факултет
Людмила Павлова Векова – Педагогически факултет
Мария Георгиева Марудова-Живанович – Физико-технологичен факултет
Еленка Стоилова Георгиева – Биологически факултет
Пламен Стефанов Стоянов – Биологически факултет
Атанаска Тенчева Георгиева – Факултет по математика и информатика
Тодорка Атанасова Глушкова – Факултет по математика и информатика
Емил Николов Хаджиколев – Факултет по математика и информатика
Димитър Михайлов Токмаков – Физико-технологичен факултет
Добринка Драгиева Парушева – Философско-исторически факултет
Надя Петрова Чернева – Филологически факултет

Доцент

Златка Петкова Ваклева – Биологически факултет
Ваня Ангелова Сивакова – Педагогически факултет
Харун Харун Бекир – Филологически факултет
Димитрина Георгиева Костадинова-Хамзе – Филологически факултет
Лилия Драгомирова Иванова – Филологически факултет
Гергана Димитрова Димитрова – Факултет по икономически и социални науки
Петър Стойков Бояджиев – Биологически факултет
Мариана Иванова Мърхова-Косева – Биологически факултет
Атанас Вълев Иванов – Факултет по математика и информатика
Десислава Стоянова Войникова – Факултет по математика и информатика
Стоян Николов Черешаров – Факултет по математика и информатика
Иван Златков Илиев – Биологически факултет
Здравка Маринова Хвърката – Педагогически факултет
Антония Пенева Балева – Педагогически факултет
Петър Запрянов Одажиев – Педагогически факултет
Христо Тошков Христов – Факултет по математика и информатика
Жана Юлиянова Петкова – Химически факултет

Димитър Георгиев Божилов – Химически факултет
Ивелина Николова Николова – Философско-исторически факултет
Вилислав Иванов Радев – Педагогически факултет
Делян Иванов Ангелов – Факултет по икономически и социални науки

Главен асистент

Теодора Живкова Бахчеванова – Педагогически факултет
Елена Ангелова Каменова – Педагогически факултет
Десислава Сашева Апостола – Педагогически факултет
Александра Илианова Николова – Педагогически факултет
Мария Иванова Анастасова – Филологически факултет
Милена Стоянова Видралска – Филологически факултет
Дамян Борисов Борисов – Философско-исторически факултет
Валентин Константинов Калинов – Философско-исторически факултет
Таня Альошева Вазова – Педагогически факултет
Ваня Альошева Митева-Димитрова – Юридически факултет
Лидия Иванова Кайнарова – Химически факултет
Симеон Деков Монов – Факултет по математика и информатика
Надежда Недялкова Ангелова – Педагогически факултет
Димитър Паунов Георгиев – Филологически факултет
Илия Георгиев Ценов – Факултет по икономически и социални науки
Маргарита Василева Гочева – Факултет по математика и информатика
Пенчо Йорданов Малинов – Факултет по математика и информатика
Веселина Руменова Тавкова – Факултет по математика и информатика
Десислав Пламенов Георгиев – Филиал „Любен Каравелов“ – Кърджали
Христо Димитров Христов – Филиал „Любен Каравелов“ – Кърджали
Самуил Стойков Шивачев – Философско-исторически факултет
Станка Иванова Петрова-Христова – Филологически факултет
Елица Димитрова Миланова – Филологически факултет
Полина Николаева Петкова – Филологически факултет
Божидара Николаева Бонева-Каменова – Филологически факултет
Таня Станиславова Найденова-Чорбаджийска – Филологически факултет
Бистра Петрова Поцова-Николаева – Педагогически факултет

Научни степени

Доктор на науките

Николай Михайлов Нейчев – Филологически факултет

Образователна и научна степен „доктор“

Иван Николаев Колев – Философско-исторически факултет
Маня Стоянова Манева – Факултет по математика и информатика
Константин Николаев Русев – Факултет по математика и информатика
Атанас Николов Костадинов – Юридически факултет
Магдалена Милкова Герева – Педагогически факултет
Вероника Георгиева Преждарова – Факултет по икономически и социални науки
Георги Николов Кабаков – Педагогически факултет
Васос Сотирис Псаропулос – Факултет по икономически и социални науки
Татяна Миладинова Кичукова – Биологически факултет
Екатерина Георгиева Ужиканова – Педагогически факултет
Гергана Косева Панайотова – Биологически факултет
Костадин Димитров Димитров – Педагогически факултет
Пенчо Йорданов Малинов – Факултет по математика и информатика
Себиха Ахмедова Маданска – Факултет по математика и информатика
Меги Здравкова Дакова – Факултет по икономически и социални науки
Полина Николаева Петкова – Филологически факултет
Росица Кирилова Любенова – Философско-исторически факултет

Иван Георгиев Дечев – Педагогически факултет
Стоян Александров Иванов – Педагогически факултет
Мухарем Асан Моллов – Факултет по математика и информатика
Пламена Иванова Марчева – Факултет по математика и информатика
Сибел Джевдет Азиз – Биологически факултет
Никол Славева Хаджиева – Биологически факултет
Радослав Йорданов Митев – Юридически факултет
Айгюн Наджи Ертюрк-Минчева – Факултет по икономически и социални науки
Радостина Колева Колева – Филологически факултет
Вера Илиева Тодорова – Педагогически факултет
Таня Стоянова Нейчева – Филологически факултет
Лазар Стефанов Ахмаджов – Педагогически факултет
Мария Димитрова Панова – Филологически факултет
Наталия Иванова Мацева – Филологически факултет
Светла Тодорова Терзиева-Сариева – Педагогически факултет
Борислав Иванов Борисов – Педагогически факултет
Дарена Димитрова Христовова – Философско-исторически факултет
Светлозара Боянова Казанджиева – Биологически факултет
Георги Петров Калоферов – Факултет по икономически и социални науки
Сезгин Фахри Исмаил – Физико-технологичен факултет
Десислава Николаева Дукова – Юридически факултет
Маргарита Андонова Енчева – Педагогически факултет

Пловдивският университет подписа договор с Индийския институт по технологии Бубанешвар

Ректорът на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Румен Младенов подписа Меморандум за сътрудничество с проф. Шрипад Кармалкар – директор на Индийския институт по технологии /IIT Bhubaneswar. По време на официалната среща, която се състоя на 5 януари 2024 година, проф. Младенов бе придружаван от заместник-ректорите проф. д-р Теменужка Йовчева и проф. д-р Пламен Стоянов.

Подписването на Меморандума бе централно събитие на финалната конференция по проекта 618615-EPP-1-2020-1-UKERPKA2-SVNEJP DiversAsia – Приемане на разнообразието в АЗИЯ чрез усвояване на приобщаващи отворени практики, в който си партнират девет институции от седем държави: Бангладеш, Белгия, Бъл-

Делегацията на Пловдивския университет

гария, Великобритания, Индия, Латвия и Турция. В международния форум от Пловдивския университет участваха още проф. д.п.н. Дора Левтерова-Гаджалола, проф. д-р Кирилка Тагарева и доц. д-р Митко Шошев.

Индийският технологичен институт Бубанешвар е създаден през 2008 г. За този кратък период се превръща в един от елитните технологични институти на Индия благодарение на висококачествените научноизследователски и развойни дейности и използването на холистичния подход в образованието. Институтът има за цел да разработи и прилага динамични и гъвкави учебни програми, предназначени да улеснят креативността и когнитивното мислене на студентите чрез продуктивно партньорство с индустриите. Кампусът на IITBBS се простира върху 936 акра, а студентите имат възможност да участват в общности и клубове за свободни изкуства, дизайн, роботика, драматургия, музика, танци и спорт, които развиват у тях социално съзнание, дух на иновативност, предприемачество и жажда за открития.

Проф. Румен Младенов и проф. Шрипад Кармалкар след подписването на договора за сътрудничество

Състезание по решаване на казуси по римско частно право

Гл. ас. д-р Андреан СЛАВЧЕВ

На 10 януари се проведе първото академично събитие в Юридическия факултет за 2024 година – традиционното състезание за решаване на казуси по римско частно право. Около петдесет студенти от първи курс изявиха интерес и показаха знанията и уменията си, придобити през първия за тях семестър по дисциплината „Римско частно право“. Състезанието се провежда извън предвидената задължителна аудиторна заетост. Важността на материята е огромна. Римската казуистика улеснява надграждането на познанията на студентите по множество дисциплини от съвременното частно право, като е предпоставка и за по-добрата им реализация в практиката.

Състезанието премина честно, в спортменски дух, при сериозно оспорвани финали с минимална разлика между финалистите.

Отличените участници заедно с членовете на журито

Развитие на академичния състав...

➔ От стр. 4

Мария Тодорова Христовова-Дочева – Факултет по математика и информатика

Кристиан Пламенов Райчев – Юридически факултет

Иван Станимиров Стоянов – Факултет по математика и информатика

Деница Тодорова Шишкова – Философско-исторически факултет

Стефан Деянов Георгиев – Факултет по икономически и социални науки

Найден Николаев Йотов – Философско-исторически факултет

Юлиян Елинов Моллов – Факултет по икономически и социални науки

Димитър Василев Попов – Биологически факултет

Олга Васкова Моллова-Чапърова – Филологически факултет

Вероника Самуилова Дойчинова – Юридически факултет

Радослава Сашкова Терзиева – Факултет по математика и информатика.

Благодарим за сериозния интерес от страна на студентите и за показаните знания! Активните участници Красимира Стаменова и Ивет Кузева бяха наградени за свои индивидуални участия без допуснати грешки на зададените казуси. Те бяха и капитани на отборите финалисти. Отбор „Лекс“ с капитан Ивет Кузева и членове Даниела Ангелова, Калоян Атанасов и Димитър Иванов спечели първа награда. Второто място с разлика от една точка зае отбор „Лагерфелд“ с капитан Красимира Стаменова и членове Ирина Христова, Валентина Чалъкова и Диман Ямалийски.

Благодарим за прекрасната организация на преподавателите по дисциплината проф. д.ю.н. Малина Новкиришка-Стоянова, гл. ас. д-р Тихомир Рачев и докт. Таня Мирчева! В журито взеха участие доц. д-р Ангел Шопов, гл. ас. д-р Андреан Славчев, гл. ас. д-р Тихомир Рачев и докт. Таня Мирчева. Наградите за участниците осигуриха Юридическият факултет, списание *Ius romanum* и Пловдивското университетско издателство.

Да пожелаем много следващи издания на състезанието и участници в него, нетърпеливи да покажат знания и умения!

Проф. д-р Румен Младенов се среща с посланика на Словения в България Н. Пр. Наташа Бергел

На 12.01.2024 г. се състоя среща на Нейно Превъзходителство г-жа Наташа Бергел, извънреден и пълномощен посланик на Република Словения в България, с ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Румен Младенов.

В присъствието на декана на Филологическия факултет доц. д.ф.н. Константин Куцаров, научния секретар на факултета, отговарящ за международната дейност – гл. ас. д-р Милена Кацарска, ръководителя на катедра „Руска филология“ проф. д-р Надя Чернева, проф. д.ф.н. Жоржета Чолакова – представител на катедра „Славистика“, и г-жа Ева Шпрагер – лектор по словенски език в Софийския университет, бяха обсъдени възможностите за развитие на академичните отношения

Н. Пр. Наташа Бергел и проф. Румен Младенов

на нашия университет с университетите в Словения. Очертани бяха конструктивните перспективи, свързани с подписване на договор за сътрудничество и взаимен обмен в рамките на европейската програма „Еразъм +“, привличане на специалисти от различни научни области за работа по съвместни проекти, изучаване на словенски език в Пловдивския университет, организиране на съвместни културни акции. Изтъкнати бяха авторитетната позиция на

Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ в българските и европейските академични среди, както и взаимният интерес от изграждане на професионални контакти с престижните и високо реномирани образователни и културни институции в Словения.

„Химията – вчера, днес и утре“ бе темата на състезание за ученици от пловдивската ПГЕЕ

Доц. д-р Петя МАРИНОВА

На 19.01.2024 г. в Професионална гимназия по електротехника и електроника – гр. Пловдив, се проведе състезание под надслов „Химията – вчера, днес и утре“, което бе организирано от учителите по химия и опазване на околната среда г-жа Савелия Бечева и г-жа Мария Проданова. Специални гости бяха преподавателите от Химическия факултет на Пловдивския университет, като целта на съвместното мероприятие на двете образователни институции беше да се получи един нестандартен час по химия, в който да се извзят ученици от 8., 9. и 10. клас.

Заместник-директорът по учебната дейност г-жа Любомира Вълкова приветства гостите от университета: доц. д-р Петя Маринова, доц. д-р Димитър Божилов, гл. ас. д-р Йордан Стремски, химика Сезан Ахмед, които заедно с учителките г-жа С. Бечева и г-жа М. Проданова трябваше да изпълнят и ролята на жури. В паузите между задачите д-р Стремски и доц. Маринова демонстрираха забавни и атрактивни опити, като в един от тях се включи и деветокласникът Божидар Пенчев.

Учениците бяха разделени на пет отбора, носещи имената на изтъкнати учени от областта на химията, а във всеки отбор имаше един ученик от осми и по двама от девети и десети клас. Ето участниците, които бяха изключително мотивирани да се представят достойно: отбор „Менделеев“ – Димитър Матеев, Димитър Салабашев, Никола Павлов, Божидар Пенчев, Димитър Неделчев; отбор „Ломоносов“ – Златослав Атанасов, Величко-Александър Бояджиев, Димитър Христов, Антон Руменов, Иван Стоянов; отбор „Ръдърфорд“ – Елиан Стойчев, Пламен Панов, Николай Владимиров, Костадин Божев, Богдан Йовчев; отбор „Арениус“ – Иван Бурдев, Кристиана Станкова, Цветелин Стоянов, Калоян Паунов, Николай Кацарски; отбор „Бутлеров“ – Емилио Камберов, Иво Абрашев, Александър Янковски, Даниел Хаджиев, Радостин Синджирлиев.

Първата задача съдържаше работен лист с няколко формули на химични съединения. Тук трябваше да се определят наименованията на веществата, както и обратното – по дадено наименование да се запише формулата на съединението. Всички отбори започнаха с почти равен старт, като най-много верни отговори имаше отбор „Арениус“.

„Грешни формули“ бе втората задача, като при нея отборите не срещнаха никакви затруднения и демонстрираха завидни знания.

Третата задача бе базирана на наученото от учениците за своите метали и неметали. При тази и следващите две задачи отговорите се даваха масово и журито реши да присъди максимален брой точки на всеки отбор, за да ги стимулира.

Правилното решаване на четвъртата задача изискваше познания, свързани със свойствата на оксиди, с което всички отбори се справиха отлично и отново получиха максимален брой точки.

Участниците и журито след края на състезанието

Приложението на тези знания се затвърди и в петата задача, в която отново бяха дадени верни отговори.

Най-трудна за решаване бе шестата задача – „Кръстословица“, в която трябваше да се запишат и изравнят пет уравнения, като се използват знанията за свойствата на металите, неметалите, оксидите, хидроксидите, киселините и солите. С огромно задоволство трябва да отбележим, че отборите се справиха блестящо, с изключение на един, който срещна известни затруднения.

За 7. зад. – качествена реакция за сулфити, доц. Маринова предварително направи демонстрация пред аудиторията, като доказа наличието на въпросните йони в образец на бяло вино. Въпреки че учениците не са изучавали тази реакция в училище, по аналогия с качествена реакция за сулфати те се справиха и с нея.

При последната 8. зад. – „Карти с формули“, всеки отбор получи лист с изписани 9 символа на химични елементи. Изискването беше, като се комбинират правилно само по две карти, да се изпишат правилно девет съединения, с което всички се справиха.

След сумирането на резултатите за победител бе обявен отбор „Арениус“. Кой да се класира на второ място, трябваше да се определи с „дузпи“, тъй като два отбора имаха равен брой точки. Доц. Маринова зададе допълнителен въпрос и класирането на останалите отбори бе в следния ред: „Бутлеров“, „Менделеев“, „Ръдърфорд“ и „Ломоносов“.

Решаването на задачите по възможно най-правилния начин и изчерпателните отговори на участниците в състезанието са знак за добрата подготовка, която г-жа Бечева и г-жа Проданова дават на своите възпитаници. Изказваме най-сърдечна благодарност и уважение към труда на двете учителки.

Накрая отборите получиха грамоти, а за всеки участник в състезанието имаше и сертификат. Срещата приключи с обещанието всички действащи лица да се срещнат отново, но вече на територията на Химическия факултет.

Интердисциплинарен семинар за средновековната култура, организиран от Academia Iuventutis, събра преподаватели, докторанти и студенти от различни научни области

Д-р Станка ПЕТРОВА

Средновековието е синкретичен период. За да опознае даден научен проблем от тази епоха, медиевистът не може да се ограничи само до една област. На литературоведа често му се налага да търси информация по обща история и история на Църквата, различни области на изкуството, богословие и философия, за да направи пълноценно изследване по литературен въпрос. Това налага познаване на специалистите и актуалните изследвания в контактни области на науката за Средновековието, която неслучайно се обединява под общото название „медиевистика“.

Интердисциплинарният семинар „Интертекстуалността в културата на средновековна България“, организиран от преподаватели и докторанти към Университетския център Academia Iuventutis, събра лектори от различни области на медиевистиката и различни университети. Семинарът се проведе в рамките на три дена от 23 до 25 януари в Пловдив в залата за творчески срещи на MEMO Sweet House – Сладката къща на MEMO, където участници и слушатели бяха посрещнати гостоприемно. Докладите се проведоха с паралелна връзка в електронна среда.

Семинарът бе открит от проф. д.ф.н. Любка Липчева, ръководител на центъра. Почетен гост и основен лектор бе проф. д.ф.н. Георги Минчев от Университета в Лодз, който гостува на Пловдивския университет по Националната програма за развитие на българистиката в чужбина. Проф. Минчев изнесе доклади във всеки от дните на семинара. Той започна своя първи доклад с преглед на зараждането и развитието на термина „интертекстуалност“, което на свой ред поражда термини като „паратекстуалност“, „метатекстуалност“, „интертекст“, „хипертекст“ и „хипотекст“. Богатата терминология, означаваща различен тип диалогичност между текстовете, сама по себе си свидетелства за методологическия и интерпретативния потенциал на теорията за интертекстуалността. В доклада, озаглавен „Сакралното пространство в православния храм. Взаимодействие между богословие, богослужение, мистагогия, сакрално изкуство и книжовни паметници“, бе разгледана символиката на църковния ритуал, на организацията на храмовото пространство и иконите в него и тяхната взаимна текстова свързаност. През погледа на проф. Минчев пред участници и слушатели бе разкрита мистагогията на православията, която включва обяснение на многопластовата символика на храмовото пространство, облеклото на свещенослужителите, църковната утвар и на християнското богослужение, в центъра на което стои литургията.

Проф. Георги Минчев

Проф. Вася Велинова

В доклада си „Гласът на Логоса в тишината на храма – аспекти на интертекстуалността в средновековната църковна риторика“ проф. д.ф.н. Вася Велинова (СУ „Св. Климент Охридски“) разгледа разкриването на посланието, на смисъла на текста посредством други ключови текстове и автори. На първо

място сред тях е Библията, хипертекстът, чрез който се разчитат средновековните текстове, но освен нея интертекстуална роля имат и мистагогите, както и някои ключови за православната мисъл автори, като Псевдо-Дионисий Ареопагит и Йоан Дамаскин.

Във втория ден от семинара с темата „Сакралното пространство в православния храм: взаимодействие между богословие, мистагогии, богослужение, архитектура и иконография, книжовни паметници“ проф. Г. Минчев се спря на съотношението на частите на храма и неговата украса. Интертекстуалността бе показана чрез връзката на някои иконографски текстове (предимно от стенописи) с литургията. Бе отделено внимание на дисциплинарната функция на някои надписи, отнасящи се до присъствието на литургията. Стенописи и икони с подобен характер се появяват обикновено през XIX век, когато изображенията в нартекса (западната част на храма откъм входа) придобиват образователна функция. В края на лекцията бе поставен акцент върху йерархичната подредба на образите при украсата на иконостаса, при която мястото на иконите следва реда (хронологически и йерархичен) на библейските текстове.

Доц. Димитър Димитров

Втори лектор бе доц. д-р Димитър Димитров с доклад със заглавие „Византийските извори за възобновата на българската държава – интертекстуалност, манипулация, пропаганда. Съчиненията на Никита Хониат“. Във възвръщението към темата доц. Димитров говори за мястото на византийската литература сред другите литератури. Византийската историография черпи от античната традиция, като заимства творчески, използвайки античните риторически похвати. В този смисъл историографията е изкуство, в което пишещият трябва да бъде увлекателен и убедителен. Доц. Димитров разгледа разказа за въстанието на българските царе Асен и Петър, както е отразено в хрониките на Никита Хониат – историограф и съвременник на събитието. Докладът разкрива ерудирана и високообразована личност в лицето на византийския автор, който използва цитати и алюзии от Омир, Херодот, книги от Стария завет и от евангелията при описанието на въстанието.

В третия ден от семинара темите, по които говори проф. Г. Минчев, бяха обединени около култа на Света Богородица. В първата от тях – „Света Богородица в иконографията и книжовността на християнския Изток и Запад“, бе акцентирано върху иконографската сцена *Дейсис* (Моление) и различни нейни локални варианти. Във втората проф. Минчев разгледа „Молитва към Богородица на Димитър Кантакузин и Полската Bogurodzica“.

Изключителният интерес, на който се радваха изнесените доклади и поставените в тях научни проблеми, пролича и в обширните и интензивни дискусии, в които се включваха всички участници: преподаватели, докторанти и студенти.

Семинарите на Academia Iuventutis дават възможност на студентите от ПУ „Паисий Хилендарски“ да се срещат с преподаватели от други университети, включително и чуждестранни, а доц. Димитров от Пловдивския университет се радваше на присъствието на свои студенти, които дойдоха на семинара да слушат своя любим преподавател. Местата извън университета, избрани за семинарите на Academia Iuventutis, предлагат различна, неформална среда на общуване между студенти и преподаватели, както и различни теми за разглеждане, и вдъхновяват участниците.

Третокурсниците българисти във Филологическия факултет отново премериха лингвистичните си познания в традиционната олимпийска надпревара

Бождар БОЯДЖИЕВ
Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

Общофакултетската олимпиада по морфология на съвременния български език се състоя за двадесет и шести път, като по традиция събра най-любознателните студенти от всички българистични специалности в пловдивската Алма матер. Поредният морфологичен олимпийски форум бе проведен в познатата ни 9. аудитория на ПУ. Прекрасното настроение у всички присъстващи бе неоспоримо доказателство за пореден път, че олимпиадата е своеобразна „бяла лястовица“ в академичния живот на студентите и техните преподаватели. Тази година тридесет и четирима

участници се включиха в морфологичното състезание. Празничното събитие бе открито по традиция от „обичайните заподозрени“ – доц. д-р Красимира Чакърова – създател и главен организатор на морфологичната надпревара вече 26 години, и доц. д.ф.н. Константин Куцаров, декан на Филологическия факултет. Преподавателите дадоха ценни насоки и съвети на своите студенти. Приветствие, макар и дистанционно, отправи и миналогодишната носителка на званието „Морфолог на годината“ Елица Маринова, която също вдъхна кураж на участниците в състезанието. От страна на организаторите – Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“, приветствени думи отправи и едно от новите попълнения във формацията – четвъртокурсничката Ивана Кунева, също миналогодишен участник и лауреат от олимпиадата. Говорейки за клуба, трябва да отбележим неуморния труд на неговите членове, без които това академично събитие не би могло да се осъществи. Или поне не по начина, който подобава на традициите на ПУ.

Обичаят да се пие олимпийски чай в деня на морфологичната надпревара, бе спазен и сега. Компания на ароматната напитка за втори пореден път правеше олимпийският локум. Пореден атестат, че организаторите на надпреварата осигуряват винаги най-приятелските и благоприятни условия за участниците. Малко неочаквано, но появата на чая като че ли смути някои студенти – вероятно плод на олимпийското напрежение, но пък породиха интересни закачки и шеги впоследствие.

Продължителността на морфологичното състезание отново бе три астрономически часа. За това време участниците трябваше да се преборят с разнообразни лингвистични въпроси, както и да попълнят „черешката на тортата“ – олимпийската кръстословица, която винаги поражда особен интерес сред студентите. Техните преподаватели се бяха погрижили подготовката за състезанието да бъде на изключително високо ниво, както подобава. Квесторите на олимпиадата бяха ядрото на Лингвистичния клуб, което също е утвърдена традиция. Под техните зорки погледи третокурсниците българисти съвместно и честно показаха и доказаха знанията, придобити в лекциите и упражненията по морфология.

Както винаги олимпийците дадоха най-доброто от себе си – и емоции, и разум, за да влязат в оспорвана битка за титлата „Морфолог на 2024 г.“ и атрактивната шампионска купа, която носи лика на древногръцката богиня на победата Нике. Много приятно впечатление оставиха участниците, които успяха да се вместят във времето, но още по-хубавото бе, че почти всички достигнаха до заветните бонуси, които се дават на студентите, предали по-рано тестовите си варианти. Този факт пък потвърждава наблюденията,

че именно най-подготвените третокурсници българисти се включват в олимпиадата. Защото дисциплината във времето е неизменен помощник на всеки жаден и гладен за знания студент.

След финалния акорд на състезанието дойде ред и на проверката на тестовете – отново главни действащи лица бяха преподавателите, както и верните им помощници – активни и талантиливи млади учени от Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“. „Бойният щаб“ бе събран в продължение на три дни в кабинет 339 – стаята, в която писателят Димитър Димов е работил върху романа си „Тютюн“. Неуморно течеше оценяването на олимпийските тестове, като между това проверяващите намериха време и да отидат във весели и приятни разговори помежду си.

Датата 19 януари бе вълнуваща и незабравима за всички олимпийци, нетърпеливи да научат резултатите си. В петъчната следобед от 15 ч. в 4. аудитория започна тържествената церемония по обявяването на класирането в 26-ата общофакултетска олимпиада по морфология на съвременния български език. Тържеството бе открито отново от доц. д-р Красимира Чакърова и доц. д.ф.н. Константин Куцаров, които бяха

Организаторите и участниците в олимпиадата

изключително щастливи да изкажат пълното си удовлетворение от постигнатите резултати на своите студенти, изпълнили до краен предел аудиторията. Прекрасното настроение, обзело всички присъстващи, бе запечатано отново от „строгия“ обектив на гл. ас. д-р Енчо Тилев – винаги усмихнатият млад, позитивен и талантилив преподавател, отличен русист, но не по-малко и българист.

Дойде ред и за обявяването на резултатите от олимпиадата. Тази година рекорден брой участници получиха поощрителни награди – цели единадесет: Мариос Рисанос („Български език и история“), Анелия Дамянова („Български език и английски език“), Славомира Милева („Български език и история“), Кристина Стоянова („Български език и китайски език“), Ралица Борисова („Български език и немски език“), Виктория Стойнова („Български език и испански език“), Стоян Златарев („Български език и немски език“), Николай Боев („Българска филология“), Благовеста Петрова („Български език и испански език“), Димка Лазарова („Български език и китайски език“), както и Стефани Чакърова („Български език и английски език“). Четирима олимпийци заслужиха бронзови медали от състезанието: Кристиана Кабакчиева („Български език и немски език“), Теодора Вълчева („Български език и английски език“), Денис Стефанов („Българска филология“) и Петя Недева („Българска филология“). Бяха раздадени и три сребърни отличия: на Радяна Иванова („Български език и испански език“), Мира Савчева („Български език и испански език“) и Никол Колева („Български език и английски език“).

Тази година носител на званието „Морфолог на годината“ и купата на Нике стана Нелина Варийска от специалността „Български език и английски език“. Скромната и трудолюбива старозагорка завоюва по безапелационен начин отличието и златния медал в олимпиадата. Розата и трофеят за 2024 година бяха връчени от миналогодишния носител Елица Маринова, която поздрави (някак тайнствено) настоящата шампионка.

Специалната награда, която се връчва на победителя в морфологичното състезание, тази година бе книгата на проф. Мирослав Янакиев „Стилистиката и езиковото обучение“. Трудът на автора

Интервю с победителката Нелина Варийска, която заслужи титлата „Морфолог на годината“*

– Г-це Варийска, бихте ли описали себе си с няколко изречения.

– Родена съм в град Стара Загора, където завърших ГПЧЕ „Ромен Ролан“ в паралелка с изучаване на английски език и френски език. Още в прогимназиалния етап у мен се породи силно любопитство към езиците, а гимназията бе мястото, където почувствах тяхната сила и безкрайния кръгзор, който изучаването им ни предоставя. Затова няха колебание относно кариерното ми ориентиране и избора на академично образование. А що се отнася до моята индивидуална същност, бих се описала като вечно търсеща личност в сферата на познанието.

– Какви бяха очакванията Ви преди олимпиадата?

– Още при запознаването ми с формата и последвалата подготовка за състезанието знаех, че олимпиадата ще ми предостави шанс, с който човек рядко в живота си може да „се сблъска“ в такава пълнота. Затова реших да се задълбоча в усвояването на нови знания, тъй като няма по-значимо и по-ценно нещо за търсещия човек.

– Какво Ви мотивира, за да вземете участие в състезанието? Имаште ли конкретна цел?

– Винаги съм била човек, когото вълнуват отговорите на постоянно пораждащите се въпроси, затова възприех участието си в олимпиадата като вид изследване на собствените ми разбирания и знания. Освен от „експериментална“ подбуда участието в състезанието бе продиктувано и от желанието ми да се потопя в загадките, които българският език е потулил в себе си. Именно това беше моята предначертана цел – да се превърна в търсач на скритото зад обзримото в неизмеримия ни език.

– Затруднихте ли се при изпълнението на задачите? Ако сте изпитали трудности – при кои задачи ги срещнахте?

– Всяка от задачите съдържаеше доза комплексност, изискваща съсредоточаване, систематизиране на знанията и най-вече спокойствие, за да бъде успешно изпълнена. Не бих казала, че срещнах особени пречки при решаването на задачите, тъй като всичко беше многократно упражнявано по време на петъчните ни консултации, а сега само оставаше цялото това натрупано знание да бъде действително приложено. Лично за мен най-увлекателни бяха задачите за образуване на аорист и имперфект, морфологичният разбор на изречение и морфемният анализ на думи, тъй като смятам, че именно при тях най-много личи красотата на науката

Нелина Варийска

морфология в пълната ѝ широта.

– Имаште ли конкретна стратегия за решаването на теста?

– Честно казано, няха предварително сформирана стратегия. Реших първо да се насоча към практическите въпроси, а теоретичните и кръгословицата оставих за края, за да разпределя времето си оптимално и да отделя най-голяма част от него на задачите, предоставящи най-голям брой точки.

– Как бихте оценили подготовката и провеждането на олимпиадата?

– Подготвителният етап на олимпиадата, състоящ се в ежеседмични петъчни срещи с доц. Красимира Чакърова и ас. Десислава Димитрова, бе истинско удоволствие и остава един безценен спомен. Никога няма да забравя как ние, бъдещите олимпийци, както ни наричаше

доц. Чакърова, бързахме да зададем многобройните си въпроси и да представим отговорите на зададените ни за самостоятелна подготовка задачи. Благодарение на отношението на нашите преподаватели успяхме да се преборим с безпокойството от непознатото и с притеснението още преди самото провеждане на олимпиадата.

– Опишете какво представлява за Вас българската морфология?

– За мен българската морфология е част от неизчерпаемата съкровищница на българския език.

– Бихте ли се оприличили на дадена част на речта или категория/грамама? Ако да – аргументирайте се защо.

– Ако трябва да оприлича себе си на някоя част на речта, бих искала да бъда като прилагателните имена. Както тяхната основна атрибутивна функция – да окачествяват съществителните имена, така и аз бих искала да внасям в света разцветката, която те придават на изречението. Без прилагателните имена същността на предметите и явленията изглежда някак непълна, а изречението – безцветно. За мен прилагателните са носители на красотата и пълнотата, те са онези думи, които избистрят смисъла, като представят в пълнота неговите характеристики. Винаги съм вярвала, че няма по-богат човек от този, който има мощта да „влива“ красотата във всичко, до което се докосне, и да трансформира същността на явленията в пленителна съвършеност.

– Довършете изречението: Олимпиадата по българска морфология е... Ще остане в спомените ми с...

– Олимпиадата по българска морфология е едно вълнуващо и изпълнено с изненади приключение. Единственият начин да бъде истински почувствана цялата тази гама от емоции, е, като бъде действено изживяна.

Ще остане в спомените ми най-вече с ползотворните ни петъчни срещи, с уюта, със спокойствието, с изпитаното вълнение при подготовката, при провеждането на олимпиадата и при последвалата церемония по награждаването и разбира се, със създалата се колективна среда на сътрудничество.

– Какво послание бихте отпратили към бъдещите участници в олимпиадата?

– Моят съвет към бъдещите олимпийци е да не се колебаят, а да участват, за да почувстват истински цялата съзидателна енергия, която олимпиадата носи на участниците. Според мен най-важният принцип, към който човек трябва да се стреми, е поддържането на вярата в собствените умения, защото сигурният ключ към успеха се дължи на непрекъснатото разпалване на пламъчето на вярата вътре в нас.

Интервюто проведе Божидар Бояджиев – Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

Третокурсниците българисти...

➔ От стр. 8

излезе във второ специално издание през изминалата 2023 г., като бе част от честванията по случай 100-годишнината от рождението на изследователя. Ценната книга бе връчена на победителката от съпредседателя на Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“ Божидар Бояджиев. За всички отличени участници също бяха предвидени интересни награди. Те бяха осигурени от клуба, както и от ръководството на Филологическия факултет на ПУ.

Ето така премина Двадесет и шестата олимпиада по българска морфология. Отново с усмивки, позитивни емоции, в спортменски дух и най-важно – с отлични резултати. От името на Лингвистичния клуб в качеството си на организатори на морфологичната олимпиада желаем здраве и успех на всички включили се в състезанието третокурсници и приветстваме с „Добре дошли!“ новите смели и талантиливи млади студенти българисти в следващото, вече двадесет и седмо, издание на олимпиадата по морфология на съвременния български език, което ще се проведе през 2025 г.

* Предлагаме интервюто със съкращения.

Стотици студенти остават без общежитие

Единствените губеци са младите хора, чийто ентузиазъм още на вратата е

Парашкева ИВАНОВА

„Мухъл, мизерия и изпочупени стаи – условията за живот на пловдивски студенти“; „Мизерия в студентските общежития“; „Студенти от ПУ негодуват заради мизерията в общежитията“; „Пловдивските студенти се борят срещу мизерията в общежитията“.

Всяка година през месец септември в пловдивските (а и в националните) медии се появяват статии с някое от горните заглавия. Студенти изпращат снимки и възмутени писма до редакциите, заплашват с протести, журналистите отразяват грозната действителност, ректорите казват, че пари няма и така до следващия септември.

Картината в голяма част от общежитията е покъртителна – тоалетните и баните са общи, мебелите са отпреди десетилетия, дограмата е в лошо състояние, течовете са ежедневие. Разпадащи се гардероби, русенски легла от соца, вмирисани матраци и мухъл. Някои от блоковете са ремонтирани, но в други времето е спряло и десетки млади хора са принудени да живеят в мизерия.

Защо този казус няма решение с години и какво може да бъде направено? **TrafficNews** разговаря със Светослав Енчев – комплексен управител на студентските общежития на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

– За поредна година проблемът с общежитията е на дневен ред. Защо не може да бъде решен?

– Проблем с общежитията има не само в Пловдивския университет, а в цялата страна. В Пловдив е много голям и то не е от сега, а от доста години. Всяка година месец септември е изпълнен с напрежение при мен и моите колеги по време на настанителната ни кампания. Основният проблем е липсата на леглова база и мизерията в общежитията.

Вторият по големина университет в страната едва преди осем години се сдобил с лични общежития и общо 528 места. Да кажа отсега, че тази цифра като цяло е смехотворна, но пак е нещо. Всяка година ние настаняваме последни, за да изчакаме колегите от другите вузове да настанят своите студенти и да ни дадат допълнителни легла, за да ги използваме за нашите студенти. Така примерно в общежитията на ССО „Чайка“, ПУ ползва почти 2 блока, а Аграрният университет и АМТИИ ползват около един. Така, както ползваме „Марица“ и „Царевец“. Условията, както знаете, са повече от покъртителни, но няма да влизам в детайли. За първа година класираме студентите в ПУ само по успех. В годините преди искахме и документ за доход, но много студенти видимо злоупотребяваха с това. За съжаление, нямаше как да го докажем. Давам пример – студент декларира 300 лева доход за член от домакинството му, а той кара нова кола, която е на две години, и е на общежитие.

Освен успех сме принудени да въведем допълнителни изисквания, за да намалим и броя на кандидатстващите за общежитие, т.е. не стига, че така или иначе условията са мизерни, а и даже нямаме достатъчно места, за да отговорим на нуждите на студентите. Живеем във времена, които са тежки за много домакинства. Лично аз се сблъсках с родители, които видимо едва могат да издържат децата си. Имам студенти, които са изкарвали 4 години с два чифта дънки, две блузи и едно яке. Да, това не е страшен филм, а България.

След среща с ръководството на университета и предложение от мен сложихме допълнително трето легло във всяка стая и така увеличихме капацитета на общежитията ни на 856 легла. Направих и ново предложение, което също бе одобрено – за затваряне на стаите за гостпреподаватели и настаняване на студенти за постоянно ползване. С това осигурихме нови 60 легла.

Интервюто със Светослав Енчев е публикувано в сайта **TrafficNews**, но поради значимостта и актуалността на проблема го публикуваме и тук, за да подсетим институциите, от които зависи решаването му, че от началото на новата календарна до новата учебна година има само няколко месеца.

Всяка година с наложени критерии кандидатстват около 2200 студенти за 1500 – 1600 легла. Искам пак да повтора – 2200 студенти с наложени критерии. Ако ги няма критериите, ще бъдат над 3500. Всяка година все повече студенти искат да живеят на общежитие, основно поради финансови затруднения на семействата им. Масово в малките населени места родителите на студентите получават минималната работна заплата, а само наемът на една прилична квартира в Пловдив е около 600 лева, което означава да работят само за квартира и покриване на битовите нужди на семейството.

Лично аз съм изпращал няколко писма към МОН за решаване на този проблем. В момента дори е подготвено поредното писмо към министерството и ще го публикувам след изпращането му, за да е точно и ясно както за студентите, така и за родителите им. Преди месец бях отново в МОН на среща и повдигнах въпроса, но отговорите все се отлагат.

За съжаление, в Пловдив в момента има цял затворен блок – студентско общежитие, поради лоши условия. Намерихме начин как да бъде финансиран ремонтът, но ни трябваше съдействие от кмета на Община Пловдив, тъй като има спор за собствеността между „Студентски столове и общежития“ ЕАД и Община Пловдив. Студентите ни са активни, и не само нашите – цялата страна застава до нас. Националното представителство на студентските съвети проведе множество срещи с кмета

и представители на Община Пловдив, резултати обаче нямаше. Общежитието стои затворено, а стотици студенти, образно казано, остават на улицата поради липса на места. Много жалко, и не знам дали по-жалкото е, че както казах студенти от всички университети застават зад каузата ни, всички освен Община Пловдив.

Над 90% от студентите искат да бъдат настанени в общежитията на ПУ, но както виждате от цифрите, това не може да стане. След което се пренасочват в другите общежития. Веднага след това се връщат при нас и започват да се карат, че било мизерия, не ни ли е срам и още един куп закани, заплахи и прочие.

Преди две-три години министерството отпусна пари за реновиране на общежития. Ние нямаме стара база, за да я ремонтираме, а имаме спешна нужда от подслон за нашите студенти. Не можем да участваме и за капак затвориха „Марица 3“ за ремонт, а тя се ползваше единствено от студенти на ПУ, защото условията са оле мале. Няколко години по-късно все още се ремонтира и не се използва. И тук идва следващият парадокс. След завършване на ремонта ще се ползва от студенти на УХТ, а студентите на ПУ ще заемат някой друг блок пред разпад. Общо взето, така се случват нещата. ПУ няма как да инвестира и да направи ремонт на чужда собственост. Та ситуацията е патова и единствените губеци са младите хора, които идват с ентузиазъм, който още на вратата е разбит. Тъжно, но факт. Говоря нещата в прав текст и не ме притеснява, че мога да обидя някого, защото трябва да свикнем да си говорим истината и да не се сърдим, когато я чуваме.

– Какво е решението на проблема според Вас?

– Към момента проблемът не може да бъде решен напълно, но ситуацията значително може да бъде облекчена, и то за над 600 души. Ако в блок „Марица 3“ бъде довършен ремонтът от УХТ и блок „Димитър Благоев“ бъде ремонтиран и предоставен за полз-

Светослав Енчев пред новите общежития на Пловдивския университет

заради нехайството на Пловдивската община

разбит, коментира управителят на общежитията на ПУ Светослав Енчев

ване от студентите, това са не просто 600 места, а облекчение за над 600 семейства. Проблемът е, че средствата са налице, а адекватни действия няма. Очакваме ръководството на УХТ и новият кмет на Община Пловдив да проявят активност, да предприемат нужните действия и за началото на следващата академична година и в града под тепетата да има бюджетен дом за още 600 студенти. Може да бъдат построени и нови общежития. Пак казвам, че стига да искат и да им се работи, има какво да се свърши, за да се помогне.

– Как решавате кой къде да бъде настанен?

– Не решаваме ние, а даваме право на избор на всеки един студент, който е класиран. По ред на класиране всеки влиза и избира от свободните места в коя база, в кой блок и в коя стая да се настани. Така за всеки следващ има по-малък избор от леглова база и накрая се сещате, че остават само общежитията с лоши условия. Този избор мотивира и до известна степен студентите за следваща година да имат по-висок успех, за да изберат общежития, които имат по-добри битови условия.

– Кои студенти настаняват с предимство?

– Студенти с починал родител, студенти с ТЕЛК, студенти с увреждания с придружители, студенти от многодетни семейства, когато трима от семейството са учащи, майки, семейни студенти... всички те влизат без класиране в общежитията. Първо се настаняват те и после всички останали. Освен това ползват и отстъпки. Студентите с ТЕЛК и двама починали родители плащат по 30 лв. месечен наем. В този наем са включени ток, вода, парно, интернет. Всички останали плащат по 80 лв. на месец. В този ред на мисли искам да кажа, че общежитията ни са изцяло газифицирани и въпреки високата цената на газа не сме вдигнали наемите дори с 1 лв.

– В общежитията има ли настанени чужденци?

– Да, имаме. Основно са чужденци, приети по постановления на Министерския съвет или по междуправителствени спогодби. Броят им не е голям, като се забелязва и спад, например миналата година бяха 149, тази са 78.

– Родителите вероятно също са доста настоятелни по въпроса?

– На моменти дори агресивни. Но не мога да им се сърдя и винаги подхождаме човешки с обяснения. Напълно разбирам техните притеснения и разочарование, след като видят в какви условия трябва да оставят детето си. Повечето родители са разбрани, други заплашват с телевизии, но в крайна сметка осъзнават, че ние нямаме ползнен ход.

– Само финансови ли са причините студентите да искат да са на общежитие?

– Всъщност не. В общежитието има пъзел от хора от различни среди, култури, държави. Всеки човек, когото срещнете, ще добави своята уникална история, перспективи и стремежи към вашите. Това е възможност за вас да учите, да растете и да разширявате хоризонтите си по начини, които никога не сте си представяли. Тук се изковават приятелства и контакти с много хора, които могат да бъдат за цял живот. Все по-малко общуваме помежду си, а студентското общежитие е социален дом. Въпреки напредналите технологии аз мисля, че все още човек е социално животно и колкото

повече общува със себеподобни, толкова по-добре би се чувствал.

– Казват, че трудните времена раждат силни лидери. В този контекст можем да предположим, че лошите битови условия ще изградят бъдещите победители?

– Никой, който поема по пътя на академичното образование, не трябва да забравя, че има възможност да учи, да израства и да се променя. Пътят на образованието е изпълнен с предизвикателства, но именно тези предизвикателства оформят забележителния човек, който сте предназначени да станете. Бих искал да кажа следното на младите хора, тръгнали по пътя на академичното образование:

Контрастите между условията в новите и старите общежития

Вярвайте в способностите си и имайте вяра в мечтите си. С всеотдайност, постоянство и жажда за знания няма ограничения за това, което можете да постигнете. Всеки неуспех е стъпало към успеха, а всяко препятствие е шанс за развитие на устойчивост. Прегърнете силата на любопитството. Задавайте въпроси, търсете отговори и никога не спирайте да изследвате. Вашата жажда за знания ще ви отведе до нови хоризонти и отворени врати, които никога не сте си представяли. Обградете се с позитивизъм и хора, които вярват във вашия потенциал. Не забравяйте, че не сте сами в това пътуване. Вашите преподаватели, ментори и близки са тук, за да ви подкрепят на всяка стъпка от пътя. Във времена на съмнение или трудност поемете дълбоко въздух, помислете върху целите си и си напомнете за невероятния си потенциал. Имате способността да оформите бъдещето си и да окажете трайно влияние върху света. Останете страстни, останете решителни и най-важното – останете верни на себе си. Вашето образование не е само придобиване на знания. Това е да станете най-добрата версия на себе си. Мечтайте много, работете усилено и никога не забравяйте, че бъдещето ви е изпълнено с безкрайни възможности, които чакат да се възползвате. Вие имате това и светът с нетърпение очаква невероятния принос, който ще направите. Обичам книгите, особено смислените, университетът като нашия може да ви покаже, че не получавате знание само за обучението си, а ще придобиете умение да се справяте с всички непредвидени ситуации в бъдеще, или както е казано: „Не за училището, а за живота се учим“.

С пожелание за пътуване, изпълнено с успех, растеж и реализация на най-амбициозните ви мечти. Бъдете здрави – вие и семействата ви.

Продължавайте да светите ярко!

Създадена бе българска група към Асоциацията на приятелите на френската правна култура

Докт. Йордан ПАНГЕВ

На 10.02.2024 г. в Ректората на Пловдивския университет се състоя учредителното събрание на българската група „Приятелите на френската правна култура „Анри Капитан“ към Асоциацията на приятелите на френската правна култура „Анри Капитан“.

Асоциацията понастоящем има широка международна известност – включва мрежа от сътрудници или национални групи, разположени на 5 континента, в над 50 държави. Тя формира първата (а може би и най-старата) международна мрежа между юристи, повлияни от романската правна традиция. Основана е в Париж през 1935 г. от известния френски юрист Анри Капитан. Целта ѝ е да работи за изследването и модернизирването на правото и разпространението на идеите на цивилистичната правна традиция¹. Асоциацията участва като консултант в законодателния процес на Франция, както и при приемането на различни правни актове, включително и на източници на наднационални правни системи или на гъвкаво право (*droit souple* или *droit mou*, на английски известно като *soft law*).

На учредителното събрание присъстваха около 20 франкофони, повечето – от водещи университети и научни организации в страната. На събранието, водено от доц. д-р Ярослава Генова, се обърна внимание на сериозните франкофонски традиции в гр. Пловдив, както и че в Юридическия факултет (ЮФ) на ПУ „Паисий Хилендарски“ работят и са работили значителен брой учени юристи, демонстриращи траен интерес към френското частно право и традиция (повечето от работилите в ЮФ преподаватели бяха приети за почетни членове на групата – вж. по-долу). Не на последно място, в далечното минало сградата на Ректората е била на Френския мъжки колеж „Св. Августин“.

Посочени бяха по-важни моменти от биографията на проф. Анри Капитан, както и неговият принос в гражданското право. Откри се и голямото значение на неговите трудове за развитието на българското право – книги на проф. Капитан са преведени на български език преди около столетие, през 20-те години на ХХ в. Трябва да се подчертае, че учредяването на българската група в наши дни не е стихийно, а напротив. То идва, след като в продължение на десетилетия на френската Асоциация „Капитан“ сътрудничат редица бележити български юристи (известен е приносът на покойните доц. Емил Георгиев, проф. д.ю.н. Владимир Петров и други учени). Тъй че появяването на българската група е естествен дълго чакан резултат, дошъл вследствие на усилията на поколения юристи.

Седалището на българската група е в Юридическия факултет (ЮФ) на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Тя не е юридическо лице – целта ѝ е да се обединят усилия, да се установят и задълбочат връзките между юристи от различни правни сфери и професии, имащи интерес към френската правна култура. Водещата роля в този процес е на изследователите от университетите и научните организации в България, като се отдава внимание и на другите правни професии магистрати (съдии, прокурори и други), адвокати, нотариуси, арбитри, юрисконсулти. Включват се и експерти от други области.

Събранието избира членове на своите органи, както и почетни членове на групата. За почетни членове бяха избрани известни юристи, поддържали и продължили интереса към френската правна култура през десетилетията – проф. д.ю.н. Васил Мръчков, чл. кор. проф. д.ю.н. Цанка Цанкова, проф. д-р Емилия Друмева, чл. кор. проф. д.ю.н. Иван Русчев (преподавател в Софийския, Великотърновския и Варненския свободен университет). Всички те заедно с други колеги от още университети (от Университета за национално и световно стопанство, Великотърновския и Югозападния университет) бяха избрани в състава на научния съвет, който е консултативният орган на групата. За негов председател учредителите определиха проф. д.ю.н. Ц. Цанкова.

Учредителите избраха и управителен съвет на групата. Той се

състои от трима членове: председател – проф. д.ю.н. Малина Новкиришка (преподавател в Пловдивския, Софийския и в Нов български университет), заместник-председател – проф. д-р Венцислав Стоянов (Пловдивския университет и Институт за държавата и правото, БАН), генерален секретар – доц. д-р Ангел Шопов (Пловдивски университет).

В края на събранието стана дума за бъдещите изяви на групата – една от предстоящите инициативи в България е честването на 220 години от създаването на Френския граждански кодекс. Отправи се покана към членовете да участват с доклади за ежегодните международни дни на Асоциацията. Тази година те ще се проведат в Мадагаскар през месец юни и са посветени на правото на собственост върху недвижими имоти.

От страна на френската Асоциация събитието беше прието с радост и насърчение, като информацията за появяването на българската група беше веднага отразена на сайта на организацията.² Групата има своя е-поща, планира се и създаването на страница в интернет.

Да пожелаем успехи на българската група „Капитан“!

Участници в учредителното събрание

Интересни факти за реките

- Най-пълноводната река на планетата е Амазонка. Площта на нейния басейн надхвърля 7 милиона km². Оказва се, тя е и най-дългата река в света, а не Нил, както се приемаше преди време. Интересен факт е, че на Амазонка е построен само 1 мост.
- Реката Пяна, разположена в Русия, се счита за най-криволичетата на земята. Тя е дълга около 400 km, но разстоянието от извора до устието по права линия е само 30 km.
- Река Конго е най-дълбоката на планетата. В някои райони дълбочината надхвърля 230 m.
- Река Меконг веднъж годишно изхвърля ярки огнени кълба от дълбините си, които след това отлитат в небето. Учените все още не могат да обяснят този феномен.
- Устието на венецуелската река Кататумбо привлича невероятно количество мълни. Средногодишно броят им достига 450 000!

¹ Повече вж. на <https://www.henricapitant.org/lassociation/> или на <https://www.henricapitant.org/reseau/>, или <https://www.henricapitant.org/actions/>.

² Вж. <https://www.henricapitant.org/reseau/bulgarie/>.

За свети Харалампий и пчелния мед

Галина ТОДОРОВА

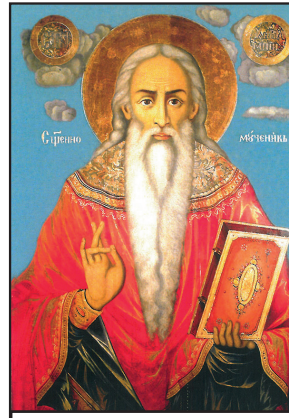
Кой мисли днес за пчелите? Освен пчеларите, които се грижат за тях заради меда, малцина се замислят колко много дължим на пчелите. Скоромни и работливи – това са двете им основни качества. Сравняват ги с любовта и с надеждата заради чудото, което сътворяват. Но все по-малко са хората у нас, които се грижат за цветята и овошките, така важни за пчелите. Пчеларите вече години наред отчитат спад в добивите на мед. Препаратите, използвани в земеделието, не само не щадят, но напротив – вредят на пчелите. А сме обречени, ако ги загубим...

Св. Харалампий Чудотворец, светецът покровител на пчеларите, е бил също така скромен и работлив, добродетелен човек, епископ Магнезийски (в Тесалия, днешна Гърция). При управлението на император Септимий Север, във време на гонение против християните, Св. Харалампий без страх проповядвал истините на Христовата вяра. Когато го предали на съд заради това, той не се отрекъл от вярата, а смело я защитавал. Понасял жестоки мъчения въпреки дълбоката си старост. А всяка нощ раните му задръжавали по чудодееен начин, което обръщало към християнството много нови вярващи. Осъдили го на смърт чрез посичане, но още преди мечът на палача да се допре до него, той предал Богу дух. Това се случило в края на втори век, когато светецът бил на 113 години. Заради задръжавашите

чрез силната му вяра рани той е приет и като защитник на боледуващите от всякакви болести, но най-известен е като покровител на пчеларите. На 10 февруари, когато Православната църква чества паметта на светеца, вярващите носят в храма пити и съдове с мед, за да бъдат осветени по време на богослужението. Празникът е известен като един от последните зимни празници в народния календар, след който започват грижите по новата земеделска година.

На 10 февруари 2024 г. в храма „Св. Паисий Хилендарски“ при Новата сграда на Пловдивския университет председателят на храма – отец Фотий, отслужи водосвет с молитва за всички студенти, преподаватели и служители в учебното заведение и техните семейства.

В Пловдив един от старите куполни храмове е посветен на св. Харалампий – намира се в квартал „Мараша“, в близост до храма „Св. Георги“ и датира още от началото на 19. век. Сегашната му постройка е от втората половина на 19. век – 1874 година, когато храмът е надарен щедро от прочутия тогава в града кафтанджийски еснаф.

Икона на св. Харалампий

Изглед към храма „Св. Харалампий“ в Пловдив

Тази дата се вижда и сега издялана на мраморна плоча, поставена над главния вход от западната страна на храма.

Строежът е изпълнен от брациговски майстори. Типичната трико-рабна псевдобазилика е разделена от два реда с по четири дървени колони, свързани с полукръгли арки, стъпили върху оригинални капители с форма на лалета. Размерите на храма не са големи (20 на 12 м), но въздействието на архитектурата му е внушителна заради извисения на 14 метра осмостен купол, изграден върху свода на средния кораб. До това време купол в Пловдив има

единствено митрополитската черква „Св. Марина“. Подът е настлан с мраморни плочи. Олтарът е украсен с резбован иконостас от втората половина на 18. в. В него са вградени царски двери от края на 17. в. Предполага се, че резбата с по-късната датировка е дело на забележителния майстор, работил иконостаса на параклиса „Св. Въведение Богородично“. Резбата е плитка, с ажурна украса и има хубава, майсторски изпълнена орнаментика. Иконите са разположени в три хоризонтални реда. Под големите изображения от царския ред има пана с рисувани живописни пейзажи. Храмовата икона, посветена на св. Харалампий, е дело на големия възрожденски живописец Станислав Доспевски.

Иконите „Св. Троица“ и „Св. Благовещение“ са рисувани от зограф Стефан Андонов – Пазарджичанин. Скоро след Освобождението, през 1878 г., друг известен местен зограф – Атанас Гюдженов, баща на големия живописец проф. Димитър Гюдженов, поема работата по изписване на черквата. Вероятно поради недостатъчно средства той успял да покрие със стенописи само купола, средния кораб и източната олтарна стена с апсидата. Интериорът на храма „Св. Харалампий“ е обогатен с красиво резбовани владишки трон и амвон.

На два проскинитария са поставени иконите „Св. апостол Тома и праведни Ной“, рисувана през 1833 г. от Никола Одринчанин, и „Св. Харалампий“ от началото на 19 в. Освен култов паметник черквата „Св. Харалампий“ е историческа светиня, свързана с последната фаза от борбата за самостоятелна българска църква.

В текста са използвани материали от сайта на Пловдивска света митрополия

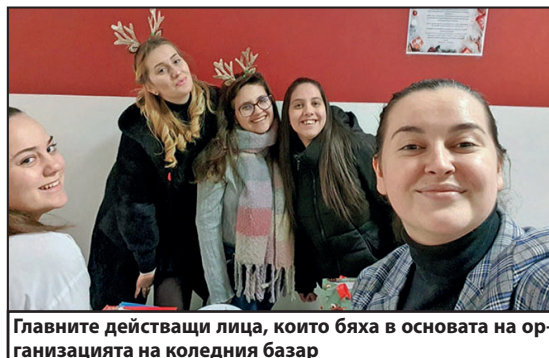
Резултатите от благотворителния коледен базар

Снежина СУЛЕВА

В навечерието на Рождество Христо-во колегите от Клуба на мениджъра и Студентския съвет, приятели, партньори и спонсори организираха коледен базар на 12 и 13 декември 2023 г. в Ректората на Пловдивския университет.

Събраните средства бяха предназначени да помогнат за лечението на 20-годишния Милко Колев, който се нуждае от помощ, за да се възстанови напълно след падане от голяма височина. След инцидента той не може да се движи и е с опасност за живота. За лечението му са нужни 90 хиляди евро, а до момента има събрани 30 хиляди евро.

На базара бяха изложени ръчно изработени от студенти и доброволци изделия, олицетворяващи духа на Коледа, а събраните средства са на обща стойност 3700 лева.

Главните действащи лица, които бяха в основата на организацията на коледния базар

Благодарим на всички студенти, докторанти, преподаватели, служители на Пловдивския университет, както и на доброволците, които припознаха значимостта на събитието и ни подкрепиха. Специални благодарности на децата от 4А група на детска градина „Дъга“ – Пловдив, които също се включиха в базара! Благодарим и на ректорското ръководство на ПУ „Паисий Хилендарски“ за разрешението да проведем базара на територията на университета! Без вашата помощ нашето коледно чудо би било неосъществимо!

Може да помогнете на Милко и като дарите средства на следната сметка: ОББ АД BG85UBBS80021049909850; титуляр на дарителската сметка е Стоянка Никова Ангелова (майката на Милко); основание: Дарение за лечение на Милко Стоянов Колев! REVOLUT – „stoyan9f8p“.

Бизнес ангел възложи на Офиса за технологичен трансфер към ПУ организирането на конкурс за старт-ъп проекти

Бизнес ангел ще финансира един или няколко старт-ъп проекта, като общият бюджет на конкурса е **1 000 000 лева**. Националният конкурс „Финансиране на старт-ъп проект от бизнес ангел“ дава възможност на хора с иновативни идеи да стартират бизнес, защото намерението да се прави бизнес, е добро начало, но без финансиране няма как да се предложи на пазара.

В конкурса може да се включи всеки, който изпрати качествен старт-ъп проект! След попълване на регистрационната форма от сайта на конкурса (<https://startupinvestor.uni-plovdiv.bg/>) организаторите ще предоставят **МАКЕТ**, според който да бъде разработен проектът. Необходимо е да се попълнят всички компоненти на макета, като бъде представена идеята, аргументира се бъдещата реализация посредством различни финансови показатели, анализи на средата и прогнози.

Има огромна разлика между идея за бизнес и нейното обвързване със съдържание. Затова екипът на Офиса за технологичен трансфер съветва всички желаещи да се запознаят с изискванията, които бизнес ангелът е поставил, за разработване на старт-ъп проект. Важно е участниците да покажат, че са напълно отдадени и целеустремени към реализацията на бизнес плана, имат познания, направили са ана-

ПЛОВДИВСКИ
УНИВЕРСИТЕТ
1961
ПАИСИЙ
ХИЛЕНДАРСКИ

Офис за технологичен трансфер
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Изобретение, Защита, Иновация

Клуб на мениджъра

лизи и са оценили конкурентоспособността на продукта или услугата.

Концепцията на бизнес ангела не е да си купи бизнес план, а да намери бизнес партньор, с когото заедно успешно да развият съответния проект. Основната цел е старт-ъпът да печели в дългосрочен период, като инициаторът на бизнес идеята е двигателят това да се реализира на практика.

Подаденият старт-ъп проект ще премине процес на рецензиране от специалисти в конкретната област, като участниците ще

получат препоръки, реална оценка и насоки какво да подобрят в съдържанието на проекта, за да бъдат поканени на изслушване пред бизнес ангела.

В този конкурс важи правилото, че най-бързият печели! Ако бизнес ангелът получи и одобри проекти, които да достигнат определения от него бюджет от 1 000 000 лева, ще получите съобщение за изчакване на евентуална втора сесия, ако бизнес ангелът има желание да организира отново този конкурс!

Не изпускай възможността да те забележат и да инвестират в твоята бизнес идея! Конкурсът продължава до 30.09.2024 г. Успех на всички бъдещи предприемачи!

Повече информация може да получите на сайта на конкурса <https://startupinvestor.uni-plovdiv.bg/>

Планът „Маршал“ е програма за подпомагане на Европа след Втората световна война (1939 – 1945 г.). Предложен е през 1947 г. от американския държавен секретар Джордж С. Маршал и влиза в сила през април 1948 г.

История

Планът „Маршал“

Кои са основните му характеристики?

Планът „Маршал“ е предназначен да способства за установяването на мира в Западна Европа, като Съединените щати официално декларират желанието и помощта си за възстановяване на европейската икономика след опустошителната война. Освен това Съединените щати се стремят да премахнат търговските бариери и да изкоренят комунизма от властовите структури.

По това време начело на Белия дом е Хари Труман, който поверява на пенсионирания генерал Джордж Маршал поста държавен секретар в президентската администрация.

Поради започналата ескалация на Студената война Труман има нужда от човек, който да пропагандира и отстоява интересите на държавата в различни области на външната политика. Маршал притежава високи интелектуални способности и интуиция, поради това е изключително подходящ за тази цел.

Европейска програма за възстановяване

След края на войната повечето европейски страни са в тежко икономическо положение, има хиперинфлация, хората трудно посрещат дори най-елементарните си нужди. Американското правителство е силно обезпокоено, че комунизмът става все по-популярна идеология, в което вижда заплаха за националната сигурност.

През лятото на 1947 г. представители на 17 европейски държави се срещат във Франция, за да обсъдят плана „Маршал“. Официално планът е насочен към ускоряване на развитието на

икономиката и премахване на търговските бариери. В проекта, който влиза в сила на 4 април 1948 година, се включват практически всички западноевропейски страни (без Испания и Финландия) и Турция, а Съ-

единените щати се ангажират да предоставят 12,3 милиарда долара за 4 години под формата на безвъзмездна помощ, нисколихвени заеми и дългосрочен лизинг.

Какво цели САЩ, проявявайки тази щедрост?

След войната Съединените щати са единствената голяма държава, чиято икономика остава на високо ниво. Благодарение на това американският долар се оказва основната резервна валута на планетата. Америка се нуждае от една стабилна Европа, в чието лице има голям пазар за американските стоки. Подпомагане възстановяването на Европа, американците инвестират и в своето по-нататъшно развитие, тъй като отпуснатите средства могат да се използват изключително за закупуване на промишлени и селскостопански продукти.

Освен икономическия резултат тук има и политически момент – всички страни участници в плана „Маршал“ трябва да изключат комунистите от своите правителства. Чрез отстраняването на прокомунистическите сили САЩ фактически оказват влияние и върху формирането на политическата ситуация в редица държави. По този начин цената за икономическото възстановяване на страните, получили заеми, е частична загуба на политическа и икономическа независимост.

В крайна сметка планът „Маршал“, чието официално название е Програма за възстановяване на Европа, изиграва своята положителна роля за по-бързото заличаване на последствията от Втората световна война.

С Голямата награда на Американската музикална академия за най-добър албум бе отличен Владимир Величков

Изминалата 2023 година беше изключително успешна за Владимир Величков – виртуозен кавалджия, композитор и преподавател в Пловдивския университет и Музикалното училище в Плевен, откъдето започва и пътят му към голямата сцена. През предишните няколко години изяви му със създадената и ръководена от него студентска формация „Жарава“ донесоха множество първи места и почти постоянно присъствие в Топ 40 на световната музикална платформа Етноклоуд.

През миналата година музикантът издаде и първия си авторски албум, озаглавен „Пробуждане/Awakening“, който беше приет много добре от публиката и специалистите.

Нестандартните идеи, разработени от композитора и изпълнителя Владимир Величков в партньорство с други известни музиканти – Веселин Койчев, Стоян Янкулов-Стунджи, накарата Етноклоуд да предложат албумът да бъде номиниран за „Грами“ и други награди.

И резултатът дойде през януари – Величков беше отличен с Голямата награда за „най-добър бийт албум в света“ на Американ-

АКАДЕМИА.
THE AKADEMIA MUSIC AWARDS

HOME ABOUT WINNERS CIRCLE TESTIMONIALS BE HEARD FAQ'S CONTACT

JANUARY 2024
GRAND AWARD WINNER

IN THE CATEGORY OF
WORLD BEAT ALBUM

VLADIMIR VELICHKOV
AWAKENING

'Awakening' well describes the inevitable effect of the material on this album. Its rich amalgam of string, percussion and indigenous instrumental components makes for a transcendent and stirring listening experience.

Съобщението за наградата на сайта на Академията

ската музикална академия в Лос Анджелис (The Akademia Music Grand Award). Това се случва при изключително силна конкуренция от цял свят. В „Пробуждане“ майсторът на кавала показва нов подход при музицирането, вплитайки умело традиционни и съвременни техники. Звукът на кавала е моделиран по един съвременен и иновативен начин, създаващ у слушателя усещането, че музиката е видима. Именно тези качества на албума са оценени от журито на Академията и носят голямото признание.

Друг съвместен проект с участието на Владимир Величков, осъществен с мултиинструменталиста Клуане Такхиви – Канада, и един от най-добрите тромпетисти в света – Джеймс

Хил, САЩ, зае челни позиции в най-големите музикални платформи – Саундклоуд, Етноклоуд, и също донесе световна награда – бронзов медал от Global Music Awards през ноември 2023 г. За музикалния клип със заглавие „Безкрайно незначително“, зареден с много силно социално послание, са използвани кадри от НАСА и филмите на Карл Сейгън.

Класна стая „Конфуций“ посрещна Годината на дракона

На 10.02.2024 година източният свят отбеляза най-важния традиционен празник Чуъндзие (Пролетния фестивал), с който се поставя началото на новата година. Според китайския календар 2024 г. ще премине под знака на дракона – символ на сила, благородство, чест, късмет и успех.

В традиционната китайска култура драконът „лун“ е магическо същество, ненадминато по мъдрост, талант и свършен-

ство. На него ще бъдат посветени всички културни и образователни събития от календара на Класна стая „Конфуций“ тази година, обединени под общото заглавие „Многото лица на дракона“.

Началото им бе поставено на 12.02.2024 г. със станалия вече традиционен проект „Красотата на китайския костюм“, който дава възможност на гостите да участват във фотосесия с ханфу и етнически костюми. За поредна година като партньор на инициативата се включи Централната библиотека на ПУ „Паисий Хилендарски“. В допълнение към тазгодишното издание бе организирана и изложба с най-добрите фотографии от 2023 г.

Тържествените чествания по случай Чуъндзие продължиха с лекция на Сянфей Джоу, посветена на традиционната китайска музика. Лекцията беше допълнена от музикален съпровод на пиано в изпълнение на Гуо Жуей. Гостите на събитието получиха и красиви дракони от рязана хартия, изработени от Лидзюн Уан. Лидзюн Уан, Сянфей Джоу и Гуо Жуей са докторанти към АМТИИ

Демонстрация на китайски костюми в Университетската библиотека

„Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив.

Партньорството с АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ по културни проекти, свързани с Китай, ще продължи и през следващите месеци на 2024 г., за когато са планирани концерти, майсторски класове по китайски фолклор и работилници за традиционно китайско изкуство.

Неоелинистите от Пловдивския университет участваха в юбилейното честване на преводача на „Алексис Зорбас“

Гергана НИКОЛОВА

Студенти, преподаватели и възпитаници на Сектор „Новогръцки език“ към Катедрата по общо езиковедие и история на българския език се включиха в отбелязването на 100-годишнината от рождението на забележителния преводач Георги Куфов.

Събитието се проведе на рождения ден на българския интелектуалец, преводач и творец 11 декември 2023 г. в родната му къща в Стария град, днес „Балабан кафе“, по инициатива на г-жа Елена Куфова, внучка на преводача, и с партньорството на неоелинистите. Във връзка с годишнината родственицата на преводача постави паметна плоча на входа на къщата, построена през 1871 г.

Честването започна с емоционални спомени на г-жа Елена Куфова за нейния дядо, за връзката му с духа и творчеството на Никос Казандзакис, както и за непримиримостта му като публицист и сатирик.

Разговорът продължи с интересни факти за преводаческия процес при Георги Куфов, които сподели пред присъстващите преп. Величка Гроздева. Тя отбеляза, че наред с претворените от него най-известни романи на „езиковото чудо“ Казандзакис (по

Елена Куфова и Гергана Николова в пловдивския дом на преводача, който е и негов музей

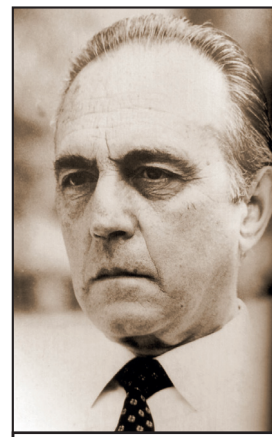
думите на преводача) Г. Куфов е известен и с преводите си от френски език. Преп. Гроздева припомни, че журналистът Христо Куфов, син на преводача, също е гостувал на Сектор „Новогръцки език“, а при първото си идване през 2012 г. е изнесъл запомнящата се лекция

„Баща ми – Георги Куфов“.

Неформалната среща завърши с четене на откъс от оригинала на романа „Алексис Зорбас“, както и на превода, направен от Георги Куфов. Представи го с развълнуван глас студентката от четвърти курс в специалността „Български език и новогръцки език“ Гергана Николова.

Сред гостите, почитатели на Никос Казандзакис, бяха доц. д-р Веселка Ненкова, гл. ас. д-р Наталия Христова, гл. ас. д-р Галина Брусева, както и г-жа Тинка Вълева от Университетската библиотека. На чаша червено вино, любимото питие на преводача Георги Куфов, в последвалия непринуден разговор бяха направени паралели с преводите на Казандзакис на испански и руски език и бе открито ненадминатото майсторство на българския преводач.

Участието на пловдивските неоелинисти в юбилейното честване бе отбелязано в пловдивските електронни медии, както и в предаването на БНР „Какво се случва“, посветено на годишнината от рождението на Г. Куфов.

Георги Куфов

Кипърска поезия, представена от Кабинета на младия преводач неоелинист

През 2024 г. Кабинетът на младия преводач неоелинист в Пловдивския университет отбелязва своята 10-годишнина. За пръв път в рамките на творческите си упражнения по превод студентите представят преводна поезия от Острова на Афродита (под редакцията на преп. Величка Гроздева).

Писателят Андонис Георгиу е роден през 1969 г. в Лимасол и работи като адвокат. Има магистърска степен по театрознание и е член на редакционния съвет на литературното списание „Анеф“. Автор е на две стихосбирки, сборник с разкази, роман и няколко пиеси. За романа си „Албум с истории“ Андонис Георгиу получава Европейската награда за литература през 2016 г. След „Албум с истории“ сборникът „Дъхът на ближните“ е втората му преведена на български език книга (и двете от изд. ICU). В края на октомври 2023 г. авторът и неговата преводачка Ирена Алексиева, един от малкото специалисти в България по кипърски диалект, гостуваха в Пловдив като част от официалната съпътстваща програма на Plovdiv Jazz Fest и селекцията на есенното издание на „Пловдив чете“.

Стихотворението „СЛЕД ПРАЗНИКА“ е написано в годината на Милениума и е от втората му стихосбирка – „Като пеперуда съм“ (изд. РОДАКИО, 2019). Езикът на Андонис Георгиу е жив и често отвъд граматическите правила. При превода е уважено графичното оформление на оригинала, както и употребените от поета главни букви и пунктуация.

От дясно наляво – издателката Невена Дишлиева-Кръстева, Андонис Георгиу, Гергана Николова, Величка Гроздева и Наталия Христова

Андонис Георгиу

След празника

Развалят дървото, високото
коледното
с червените венци
подаръците, хилядите лампички
Остана скелетът му, железен и грозен
за колите отесняват отново улиците
и на сърцата е тясно
Празникът свърши

Превод от гръцки език: Гергана Николова, специалност „Български език и новогръцки език“, 4. курс

КОНКУРС ЗА СТУДЕНТИ

Интегриран подход в решаването на междудисциплинарен казус, свързан с роботите и изкуствения интелект

Клубът по психология и проектът ДУЕКОС – Устойчивост на екосистемите, под надслов „Създаване и развитие на психологически Център за иновативни интегративни модели на обучение със социално-асистивни роботи“ (№ Д23-ПФ-014), обявяват първия конкурс за решаване на интердисциплинарен казус. Инициативата се осъществява в тясно сътрудничество и със Студентския съвет на ПУ „Паисий Хилендарски“, като е насочена към стимулиране на творческото мислене и интегрирания подход при решаване на важни за обществото проблеми, обхващащи широк спектър от социологически, психологически и юридически аспекти.

В този контекст се насърчава разглеждането на приложението на роботиката и изкуствения интелект, които стават все по интегрирани в нашето общество, като се изследват възможностите и предизвикателствата, които технологичният напредък предоставя в областта на социалните и психологическите въпроси, човешките права и други аспекти от живота, които изискват цялостен и интердисциплинарен подход за разбиране и разглеждане. Участниците трябва да представят не само конкретни проблеми, но и добре обмислени и ефективни решения за тяхното използване, което да подобри условията, в които живеем.

Освен това конкурсът поощрява идеите за сътрудничество между различни области на знанието и участници с различни професионални интереси. Интегрираният подход спомага за създаване на цялостни и устойчиви решения за сложните предизвикателства, пред които е изправено съвременното общество.

Условия за участие:

1. Задължително е отборното записване.
2. Един отбор може да включва до трима членове, представляващи различни специалности в университета (но не е задължително, членовете могат да бъдат и от една специалност), като **включването на бакалаври и магистри в един отбор е възможно.**
3. Регистрацията на отборите ще бъде отворена до **30.03.2024 година**. Регистрацията се прави от един от членовете на отбора.
4. Всички членове на отбора трябва да са действащи студенти към ПУ „Паисий Хилендарски“.

Клубът по психология към Педагогическия факултет е учреден през 2021 година. Ментор на клуба е проф. д.п.н. Майяна Митевска, а негов председател е Доротея Димова. В дейностите на клуба се включват студенти от различни специалности, които проявяват интерес към психологията.

Регистрация: <https://forms.gle/9prVKXtu7CKdBq3g8>

На първите три най-добре представили се отбора в конкурса ще бъдат връчени следните награди:

- Първа награда: 300 лв.
- Втора награда: 200 лв.
- Трета награда: 100 лв.

Всички участници независимо от резултата ще получат сертификати за участие, които да подчертаят техния принос към конкурса. Желаем успех на всички и с нетърпение очакваме вдъхновяващите ви решения!

Важна информация:

Решението по казуса трябва да бъде изпратено до **10.04.2024 г.** на следния имейл адрес: competitionpsy.club@gmail.com. Събитието за представяне на решенията пред публика и журито ще се проведе на **26 април 2024 г. (петък)**, когато ще бъдат излъчени и победителите.

Вашите предложения ще бъдат внимателно прегледани от компетентно жури, което ще оцени и определи победителите по следните критерии:

1. Добра аргументация – максимум 10 точки;
2. Критично мислене – максимум 10 точки;
3. Доказателство и анализ – максимум 20 точки;
4. Резултати и заключения – максимум 10 точки;
5. Логика и структура – максимум 10 точки;
6. Литературен преглед – максимум 20 точки;
7. Представяне и защита пред жури и аудитория на идеята – максимум 20 точки;

Общ максимален брой точки: 100.

КАЗУСЪТ

Влияние на роботите и изкуствения интелект в психологията и правната система

В епохата на бързото технологично развитие се появяват нови предизвикателства и въпроси относно взаимодействието между роботите, изкуствения интелект и областите на психологията и правото. Как технологиите влияят на човешката психика и какви правни и етични изисквания се налагат в този контекст?

В психологията роботите и изкуственият интелект може да изиграят ключова роля в области като терапия и подкрепа за психично здраве. Например работи с емо-

ционални алгоритми могат да предоставят терапевтична помощ, като се адаптират към индивидуалните нужди на пациента. Това отваря нови въпроси за граничната линия между емпатията, предоставяна от робота, и човешката връзка в терапевтичния процес.

От гледна точка на правото възникват въпроси за правната отговорност, когато работи и изкуственият интелект играят роля в психологически области. Какви ще бъдат последиците, ако роботът направи

грешка при терапията или анализа на психичното състояние на човек? Как ще се регулира отговорността на разработчиците и операторите на тези технологии?

Едно от ключовите юридически предизвикателства е свързано със защитата на данните и личната неприкосновеност. Роботите и изкуственият интелект събират големи количества данни за човешкото поведение и психическото състояние. Как ще бъдат защитени тези данни и какви са етичните и правните стандарти за тяхното използване?

Терминологични названия на частите на човешкото тяло в Йоан-Екзархovia „Шестоднев“

Анна МАЛИНОВА

I курс, спец. „Български език и корейски език“

Скоро след възникването си през последната четвърт на IX век старобългарската литература достига първия връх в своето предстоящо близо осемвековно развитие – т.нар. „Златен век“. Продукт на този небивал книжовен разцвет, резултат от отличното владетелско ръководство на цар Симеон, са не само преводните богословски произведения, но и множеството авторски творби на водещи книжовници както от Охридската, така и от Преславската школа. Сред имената на най-изявените представители на културните центрове – Климент Охридски, Константин Преславски, Черноризец Храбър, се нарежда и това на Йоан Екзарх като един от най-авторитетните книжовници от Преславската школа, и то напълно заслужено – съхранените неговите творби са образци за високото ниво на книжовната продукция не само на столичната школа, но и на старобългарската литература от този период изобщо.

За Йоан Екзарх няма преки биографични данни, но от неговото творчество можем да съдим, че е получил високо образование – има отлична богословска подготовка, владее много добре гръцки език, запознат е с античните автори. Тези факти предполагат, че е посещавал или Магнаурската, или школата на Студийския манастир – и двете в Константинопол. Предполагаемо е и съвместното обучение на Йоан Екзарх и цар Симеон и завръщането им заедно в България около датата на пристигането на Кирило-Методиевите ученици у нас, от които авторът усвоява славянското писмо и многократно слуша за книжовното дело на Първоучителите.

В надслова на своите произведения творецът бива именуван като „презвитер български“, „презвитер екзарх“, „презвитер екзарх български“ или само „екзарх“; макар науката да тълкува титлата „екзарх“ по различни начини, сигурно е, че Йоан Екзарх е бил глава на българската църква. Това предполага наличието на широки богословски познания.

Доказателство за отличното владение на гръцки език и познанията му както в богословската, така и в сферата на философията и естествознанието са двете му най-значими произведения – „Небеса“ (превод на третата част на съчинението „Извор на знанието“ от Йоан Дамаскин) и „Шестоднев“ (компилативна творба с негов авторски принос). И двете съчинения предлагат термини и абстрактни понятия, които се оказват трудни за възпроизвеждане на старобългарски език в епоха, в която литературният език все още не е добре развит, а „Шестодневът“ се оказва и първият опит за създаването на творба на български език, която изисква обемна терминология и съдържа знания за природата, анатомията на човешкото тяло, философията и богословието.

Шестодневът е характерен за Средновековието извънбогослужбен жанр, възникнал като самостоятелен дял на екегетическото богословие и като подробен коментар на първата глава на книга *Битие*. Творбите разглеждат Сътворението на света в шест дни – светлината, небето, сушата, водата, небесните светили, растенията, животните, човека. Съчиненията имат богословско-философски характер и опровергават представите на античните философи, представяйки света и всичко в него като творение на Бога, като изтъкват неговата мъдрост и човеколюбие.

За съставянето на своя „Шестоднев“ Йоан Екзарх се позовава на творбите в същия жанр на Василий Велики и Севериан Гавалски и на трактати по зоология, астрономия, ботаника, анатомия.

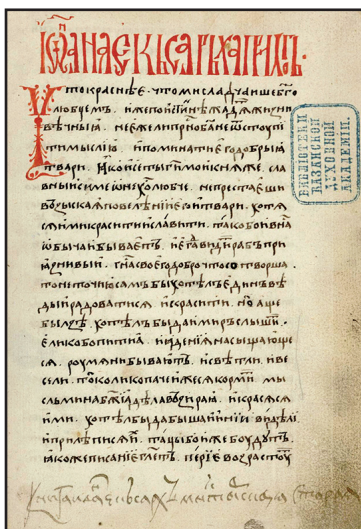
Макар да бива определян като компилативно произведение, в Йоан-Екзархovia „Шестоднев“ присъства и авторският почерк на твореца. Характерно за Средните векове е присъствието на богословието във всяка сфера на живота, включително и в науката. Съчинението на Йоан Екзарх не е изключение – знанията, взети от разнообразни научни трактати, са представени под формата на богословска беседа. Авторът разглежда въпроси, свързани с произхода на света, целесъобразността на всичко в него, хармонията – всичко бива представено като Божие творение. Разказва за растенията, животните и завършва с описание на човека като съвършено Божие създание.

В словото за шестия ден Йоан Екзарх разглежда подробно отделните части на човешкото тяло, служейки си с широк набор от терминологични понятия. Започва с главата, след което преминава през лицето – чело, вежди, клепачи, мигли, очи, зеници, уши, нос, устни. Продължава с устната кухина, хранопровода, трахеята, шията, гърдите, стомаха, пъпа, предоставя подробно описание на сърцето и завършва с диафрагмата, черния дроб, далака, бъбреците. Остава голяма част от човешките органи незабелязани в своето съчинение: „А остава да ги разберат по-вярно и по-подробно онези, които се занимават с лекарско изкуство“. Въпреки това предоставената от него информация може да се приеме за обширна и достойно научно описание на човешката анатомия като първо за Българското средновековие, подкрепено със значително количество терминологични понятия, някои от които са съхранени и до днес.

Започвайки от главата, авторът първо обръща внимание на черепните шевове и продължава с „три съединени помежду си части“: първата част е *темето* или *теменните кости*, в които са разположени „*мозъчните полукълба, обвити в кожа*“ – кожата в Йоан-Екзархovia текст представлява *менингите*, т.е. обвивките на главния мозък, както и мозъчната кора – *кортекс*, познати от съвременната наука. Втората описана част е *тилия*, за която авторът дава гръцко терминологично название – *иние* (гр. *ἴνιον*), т.е. *тилна кост*, за която казва, че е празна. Съвременната наука определя разположението на големия тилан отвор в тази част на черепа, който свързва черепната кухина с гръбначния канал. Последната част Йоан Екзарх нарича връх (гр. *кориφή*) или още *скрание* (гр. *κραίον*) със значение „покрив“. В модерната наука терминът „скрание“ всъщност се свързва със самия череп (лат. *cranium*). Ако се съди според разположението на тази черепна част, представено от автора, най-вероятно се има предвид *челната кост*, която е на върха на черепа. Йоан Екзарх споменава и *приглавницата*, намираща се „в края на полукълбата“ – днес медицината свързва това място с разположението на *малкия мозък*.

Следващият анатомичен обект на изследване е лицето. Първо бива представено *челото*, „*което се намира между двете очи*“ – отново тук се споменава *челната кост*. В тази част на съчинението си, както и в редица други, Йоан Екзарх вмъква и соматопсихологически тълкувания, които имат за цел да предоставят информация за различните нрави и как човек да се предпази от лошите хора. Под челото се намират две вежди, а под тях – по едно око. Над и под всяко око са *горните* и *долните клепачи* (клепки), а всеки от тях е покрит с *ресници*, т.е. *мили*.

Йоан Екзарх разглежда най-комплексния орган, който човешкото тяло притежава – *око*. Първо споменава „*вътрешността на окото, през която се вижда*“ и което е „*изцяло водна*“, визирайки

Лист от препис на „Шестоднева“ на Йоан Екзарх от края на XV век.

Ръкопис ОР Сол. 318/338 от Соловецкия манастир, който днес се съхранява в библиотеката на Казанската духовна академия

Как обикновен войник надхитрил Петър Велики

Казват, че Петър Велики имал едно оригинално забавление. Императорът обичал да се облича като обикновен човек и да се разхожда така из града, наблюдавайки как живеят неговите поданици.

Един ден седнал в крайпътна кръчка и видял познат войник, вече доста пиян, да продължава да поръчва. Когато парите му свършили, войникът заложил сабята си. Маскираният Петър I погледнал въпросително войника и го попитал: „Как ще се биеш без сабя?“

На това смутеният войник, който не разпознал императора, отговорил, че на първо време ще обшие едно дърво и щом получи заплащане, веднага ще си откупи оръжието.

На следващата сутрин Петър Велики решил да даде урок на безотговорния воин и дошъл на проверка в неговия полк. Вървейки между редиците, той открил въпросния войник. Спрял до него, огледал го от горе до долу и наредил:

– Извади сабята си и ме удари с нея!

– Ваше Величество – започнал да заеква изплашеният до смърт

войник, – как е възможно да издадете такава заповед...

– Млъкни веднага – ядосал се императорът – или в противен случай ще наредя да те обесят незабавно за неизпълнение на заповед!

Какво можел да направи? В отчаянието си войникът сграбчил дървената дръжка на сабята, подаваща се от ножницата, и проломил:

– Господи, превърни това оръжие в дърво!

После измъкнал една издялана летва вместо сабя.

Целият полк ахнал, а свещеникът възкликнал:

– Чудо, Бог ни дари с чудо...

Императорът засукал мустак и промълвил:

– Находчиво!

После на висок глас се обърнал към командира на полка:

– За непочистена сабя – пет дни в ареста, а след това го изправете в навигационното училище.

За това какво са помислили войниците за ексцентричността на императора след този инцидент, историята мълчи.

➔ От стр. 18

Терминологични названия...

зеницата. Водната част на око

обаче в съвременната медицина се оказва *предната очна камера*, изпълнена с *камерна вода*. Онова, което обгръща непосредствено зеницата, авторът единствено определя като „*черно*“ – става въпрос за *ириса*, заедно с неговия *преден граничен слой*. Завършва с „*онова, което е по-нататък*“ и е бяло на вид, т.е. *склерата*. Авторът споменава и „*сляпо око*“, което днес се нарича с термина *сляпо петно*. По-нагоре в текста, при описанието на черепа, Йоан Екзарх споменава и за връзките между очите и мозъчните полукълба, наричайки ги *каналчета*. Погледнато през призмата на съвременната медицина, описанието в „Шестоднев“ не е точно – Йоан Екзарх разказва за три каналчета – две, които стигат до приглавницата, и едно, което се свързва с мозъчното полукълбо. Понастоящем се знае, че очите се свързват с мозъка посредством *чифтовия зрителен нерв*, който се простира до лявото и дясното полукълбо.

След като представя очното устройство, Йоан Екзарх се насочва към строежа на ухото. Външната част се състои от *крайчец* (слав.) или *ловос* (гр.), на която се закачат обеци – днес се обозначава с термина *lobus auriculae* (лат.). Другата част не бива назована, тъй като за нея се знае, че „*няма име*“ – най-вероятно става въпрос за *еластичнохрущялната плочка* (лат. – *cartilago auriculae*). Във вътрешната си част ухото има „*кост с неговата форма*“ – най-вероятно става въпрос за *слуховите костици*, но в средновековния текст е дадено следното обяснение: „*В нея, като в празен съд, всеки звук хлопа, тропа [и преминава]*“, което води към мисълта, че всъщност авторът назовава *тъпанчето*, което според днешната анатомия представлява тънка мембрана. Йоан Екзарх дава обяснение и за връзката между ухото и мозъка, която се осъществява посредством *канал*, който стига до мъжеца (лат. *uvula*), „*и оттам тръгва жила, която достига до полукълбата*“. Сега се знае, че тази връзка се осъществява чрез *кохлеарния нерв*.

Следващата разгледана част от тялото е носът. Йоан Екзарх представя *носната преграда*, състояща се от три части, като хрущял. Споменава горната и долната челюст, слиза към устните и дава обяснение за устната кухина като „*по-вътрешна част*“. Започва с небцето, за което дава термин „*по елински*“ – *ипероа* (гр. *ἰπερῶα*), и го нарича „*горница*“. Продължава с езика, към който включва *химоса* (гр. *χιμός*) и *приезичницата* (гр. *ἐπιγλωττίς*), позната в славянския като „*лалог*“. Приезичницата се оказва *епиглотисът* или *надгръклянникът*, който обаче не е част от езика. Йоан Екзарх споменава също *зъбите* и *сливиците* (гр. *σταφυλί*).

Между лицето и тялото се разполага *шията*, в която се намират *гръклянът* и *хранопроводът*.

В предната част *тялото* (гр. *θύραξ*) има *гърди*, след това – *стомах*, отново представен с гръцки термин – *исофаг* (гр. *Στόμαχος*). В основата му е *пътът*, а под него – *т.нар. итрон* (гр. *ἴτρον*). В съвременното итронът е познат като *корем* (лат. *abdomen*).

Впечатляващо е и описанието на сърцето – Йоан Екзарх го поставя в лявата част на тялото, обхващано от белите дробове, сравнено с „*княз и владетел на природата [на човека]*“. Назовава „*три стомахчета*“ – дясното е голямо, лявото – малко, централното – средно, като по-малките стигат до белите дробове, а към голямото е захваната „*голямата и кървава жила*“ – най-вероятно става въпрос за *аортата* (гр. *αορτή*). Описаните стомахчета водят към *предсърдията* (лат. *atrium*) и *камерите* (лат. *ventriculus*). Голямото стомахче е дясната камера, от която тръгва аортата, а по-малките стомахчета – лявото и дясното предсърдие. Връзката с белите дробове се осъществява „*посредством няколко канала, които се разклоняват*“ – имат се предвид *белодробните вени* и *артерии*.

Под белите дробове е разположен *френесът* (гр. *φρένες*), т.е. *диафрагмата* (гр. *διάφραγμα*). Вдясно от него – *черният дроб*, който се намира до „*голямата и кървава жила*“ (аортата), а отлясно – *далакът* (слезка). И двата органа имат *кървава жила*, която се отделя от аортата – *чернодробната артерия* (лат. *a. hepatica propria*) и *далачната артерия* (лат. *arteria splenica*). Последният представен орган от човешкото тяло е *бъбрекът*, който бива кръвоснабдяван посредством „*проходчета от голямата кървава жила*“, т.е. *система от капилляри*.

В шестото слово на своя „Шестоднев“ Йоан Екзарх представя впечатляващо голям брой терминологични названия, повечето от които присъстват както в старобългарския, така и в старогръцкия език. Някои от тях са съхранени в първоначалния си вид и се използват в съвременния български език (глава, устни, бели дробове, черен дроб и т.н.), други са с гръцки произход и са запазени до днес (исофаг, френес и др.).

Несъмнено Йоан-Екзарховият „Шестоднев“ е повече от успешен първи опит на българската наука от времето на Средновековието систематично да представи естественонаучните знания под формата на философско-богословска беседа. Най-впечатляващо е шестото слово на съчинението, съдържащо в себе си над 50 терминологични названия на човешкото тяло. Текстове на творбата играят важна роля за разпространението на естественонаучните знания в славянския свят и поради тази причина имат общославянско значение.

ПЪРВА НАГРАДА

ГОСТ

ПРОЗА

Габриела Дамянова*

Някак, без никой да усети как стана това, млечнобялото небе, по което до обед плуваха лениви облаци, сега бе станало бледорозово, досущ като човешка плът, наред която туптеше малиненочервеното сърце на залеза. Лекият ветрец, полюшващ сините незабравки наоколо, завърташе от време на време в шарени фунии изсъхнали орехови листа и бели цветчета от току-що разцъфналите вишни. Кой знае защо, птичите песни, обикновено безспирни и толкова жизнерадостни, сега бяха замлъкнали, и дребните славеи и врабчета стояха неподвижно по дърветата, като че бяха восъчни. Нямахше ги троснатите колоездаци и техните досадни звънчета, с които си пробиваха път през многолюдната иначе тъпла; нямахше ги пиращите деца и майките им, обсебени от домашните си орхидеи; нямахше ги дори перманентно вградените в градския пейзаж беззъби старци с рошави бели вежди, които по цял ден играеха табла под сенките. Паркът беше пуст, тих и изпъстрен с кърваворозови отблясъци, хвърляни от падащото все по-ниско слънце. И по тесните алеи вървеше сега един странник, след чиито стъпки безшумно пълзеше и едва доловим, особен хлад.

Той вървеше съвсем бавно, чуваше се само ритмичното потропване на лъскавите му черни обувки по каменните пътечки на парка, което някак оглушително кънтеше в настъгналата тишина наоколо. От време на време топлият вятър побутваше един тънък кичур от косите му и той падаше върху светлзелените му очи, които понякога като че ли ставаха съвсем черни.

Мъжът извади от джоба на панталоните си малкия златен часовник и тънките червени стрелки му показаха, че бе подранил. Усмихна се едва-едва и леко стисна в дланта си хладния метал. Този път, за разлика от хилядите други, той бе разтревожен.

След малко ниската каменна църква се показа зад дърветата и за един-единствен миг крайчетата на устните му едва забележимо се повдигнаха.

Той неусетно се озова пред старата дървена врата, която шумно изскърца, щом я побутна, и веднага сбърчи нос от миризмата на тамян. Бе забравил как само го мразеше този тамян! След малко, когато очите привикнаха към тъмнината на църквата, той плъзна поглед из помещението и изпита добре познатото сладострастно удоволствие от скверността.

Забеляза и че не беше сам.

– Здравей, Мария! – плътният му глас разкъса каменната църковна тишина и разлюля пламъчетата на запалените вътре свещи. По бледите лица на светците, следящи безмълвно новодошлия от вечната гробница на своите икони, премина едва доловима сянка.

73-годишната жена, която с особена грижливост избърсваше в тоя миг праха от олтара, за миг се сепна, задето гласът на новодошлия я бе изтръгнал от мислите за последното парче ябълков кекс, което я чакаше въщи. Сетне, когато извърна глава, за да погледне госта, лицето ѝ леко пребледна. И макар никога преди да не го бе виждала, тя веднага го позна.

– Ама че работа! Само ти си ни притрябвал! – тя мигом сведе погледа си надолу, обърна се гърбом към госта и пак продължи да си върши работата, спокойна и невъзмутима, досущ като восъчните славеи отвън.

– И таз добра! Така ли посрещаш всички гости?

– Само тия, които са дошли да ме вземат!

– Ако мислиш, че съм дошъл да те взема, значи май не си била съвсем примерна самарянка – новодошлият седна на една от дървените пейки и бавно кръстоса крака. Неприятна му бе хладината на мястото, ала не и колкото ужасния тамян! – Рано ти е още.

Мария остави полка иконата на свети Георги, която бе започнала да забърсва, и с тих, плах глас попита:

– Кога...?

– Наистина ли искаш да знаеш? Че какъв живот ще е това, ако предварително ти кажа?

Мария се ядоса на себе си, защото въпреки всичко любопитството ѝ (прословутото женско любопитство на майчиния Крайлиевски род!) мигом пламна, но тя всячески се стараше да не ѝ проличи.

– Не ща да знам нищо! – каза му троснато, преструвайки се, че в действителност не е заинтересована.

– Хубаво. И все пак избягвай репички – той ѝ се усмихна и пламъчетата от свещите за миг блеснаха в ситните му перлени зъби. Ала тя не го погледна. – Старият тук ли е?

– Излезе. Че каква работа имаш с него?

– Ах, женско любопитство! – той стана от мястото си и започна бавно да крачи из църквата, скръстил ръце зад гърба си. – Доходоносна – търгуваме.

– Търгувате вие... – Мария хвърли мръсния парцал в една кофа с вода на пода и се зае да мете – нищо че подът отдавна бе почистен. – С какво?

Гостът се приближаваше до нея, ала тя метеше все по-надалеч от него. По кожата на ръцете ѝ се плъзнаха ледени змийски езици. В гърдите ѝ нещо натежа.

– С души.

Изведнъж мъжът се спря пред един от старите олющени стенописи, на който бе изобразен Христос.

– Бога ми, така и не проумях защо рисува те всичките си светии толкова бледи, посърнали и бездушни! Честна дума! Ето например неговото чело трябва да е по-високо. Очите са много близо, трябва да се раздалечат. И да светнат, да има в тях светлина, иначе не са неговите. Брадичката е твърде обла ето тук, по-заострена трябва да се направи.

Мария упорито отказваше да погледне новодошлия. Тя бе смела, в това никой, нито дори ужасният ѝ сприхав баща не се съмняваше (все пак, когато бе на десет, именно тя уби онзи заек, а не някой от тримата ѝ братя...). Но в този миг Мария се боеше.

– Много пък знаеш...

– Че аз ако не знам, кой?

Мария знаеше, че подът отдавна бе излъскан, че иконите бяха избърсани и че всички изгорели свещи бяха изхвърлени, но истината бе, че се страхуваше да остане без работа, докато той е тук. Трябваше с нещо да бъде заета, иначе неизбежно щеше да го погледне, а тя повече от всичко на света се боеше от очите му.

– Спри вече да метеш, че ще се опариш – рече ѝ разсеяно мъжът, докато търсеше нещо в джоба на самото си.

Мария се престори, че не го чува, но само след секунда, без да иска, качаки с метлата си стария бронзов свещник и върху черните ѝ поли се разля горещ восък, който прогори ситни дупки през тънкия плат и леко близна кожата отдолу. Мария само тихо изпъшка и потърка мястото, но не продума нищо.

Гостът тъкмо бе извадил от джоба на самото си антрацитночерна пура и се бе запътил към един от свещниците, за да я запали.

– Богохулник! – тихо изсъска Мария.

– Няма го твоя бог тук – странникът се наведе към горящите жълти свещи и запали пурата си, сетне се върна на дървената пейка, на която бе седнал по-рано, и пак се настани удобно.

– Върви си вече! Дякона друг път ще го намериш! – рече Мария и седна да почине за миг, обърната с гръб към госта.

– Не бой се, след малко ще е тук.

– Не ви е чиста работата, знам аз...

– Знаеш ли само от колко време не съм идвал... – мъжът издиша дълга сива струйка дим, която за миг затули лицата на светците и се уви около оранжевите пламъчета на свещите. – Не се е променил светът особено.

– Променил се е – в теб вече никой не вярва.

Хладен вятър повея отнякъде – нищо че всички прозорци и врати стояха плътно затворени, и угаси няколко свещи. Незнайно как гостът се бе озовал на пейката до Мария, без тя да го забележи, и прошепна в ухото ѝ:

– Вярват в мен повече от всякога.

* Габриела Дамянова, която се дипломира през миналата година в специалността „Българска филология“, бе отличена с първа награда за проза в конкурса на в. „Пловдивски университет“.

➔ От стр. 20

На Мария се стори, че някъде от иконостаса се чу като че ли въздишка. Или може би бе стон? Старата жена понечи да стане, да избяга, усещайки, че ако не го стори, бумтящото в нея сърце ще се пръсне, но тялото ѝ не помръдваше. Искаше да извика, да заплаче, ала устните ѝ стояха слепени една за друга и отказваха да промълвят.

– Е, погледни ме най-сетне де – рече мъжът.

Мария извърна глава от него, но някаква незнайна сила я обърна към посетителя и за пръв път тя погледна ледените му кристални очи, които бяха станали съвсем бездънни и само червените пламъци на свещите трептяха в тях.

– Няма да те превърна в камък, я – каза той спокойно и се облегна назад, а Мария, кой знае защо, усети как сърцето ѝ полека забавя тревожния си ритъм и тя дори леко се усмихна. – Я виж какво нося тук.

В лявата ръка на госта изведнъж се появи малка пурпурна кесия, обрамчена със златен конец. Той я раздруса и сладко медно дрънчене огласи притихналата църква.

Мъжът бавно развърза кесията, бръкна вътре и извади чудна златна гривна с червени гранатови камъчета.

– Харесва ли ти? – попита той Мария, ала тя не отговори.

Той върна гривната обратно в кесията и извади оттам шепа лъскави пръстени с всевъзможни плетеници и инкрустации.

– Ами тези? – пак я попита.

Златото сякаш светеше от пламъчетата на свещите и се отразяваше в тъмните очи на жената, която не можеше да откъсне погледа си от него.

– Какво би сторила, ако ти кажа, че всичко това може да бъде твое? Една шепа от тези или пък цял сандък? Ако ти кажа, че цял живот ще тънеш в блажено безделие, нескончаем разврат и охолство; ако ти кажа, че отново можеш да се превърнеш в онова свенливо 17-годишно момиче с червена барета, чакащо любовта под крайречните кестени; ако ти обещава вечност – какво си готова да сториш?

Мария поглеждаше ту към пръстените, ту към змийските му очи, ала сухите ѝ устни не помръдваха.

Мъжът прибра лъскавите пръстени обратно в кесията си и полека се облегна назад, всмуквайки от време на време от пурата.

– Нищо не се е променило... – промърмори той уморено. Извади часовника си и го погледна. – Боя се, че приятният ни разговор е към края си, вечна моя Мария – той я погледна, а тя усети хладния му дъх по кожата на лицето си. – Ама си се разхубавила! Каква кльошцава беше преди!

Мария си помисли колко странно и неразбираемо звучат думите на госта – тя никога, дори като съвсем малко дете, не бе кльошцава. Понечи да възрази, но мъжът само каза:

– Ах, все едно.

В този миг тежките порти на старата църква изскърцаха и дяконът пристъпи в хладното помещение. Той бе доста неприятна особа – нисък, прогресивно оплешивяващ и с огромен корем, заради който от десетина години не бе виждал пръстите на краката си. Когато вървеше, той непрестанно пхтеше, което правеше образа му дори още по-свински. Веждите му бяха постоянно склучени и заради това челото му бе надялкано от дебели бръчки. В църквата се чуваше сега само шумоленето на расото му и шумното му пръхтене. Ситни капчици пот се стичаха от двете страни на лицето му и макар вечно да му бе горещо, в момента дланите му бяха ледени.

– А, ето го и него – промълви гостът, без да се обръща към църковната врата.

Щом видя дякона, Мария понечи да се изправи, искаше ѝ се да продума нещо, но не можеше.

– За какво ти е да ставаш, да не идва сам господ? – прошепна ѝ мъжът до нея.

– Подрали сте – сухо каза дяконът, чиито ситни стъпчици най-сетне го отведоха до пейката, на която стедеше неговият гост.

– Прости ми, стари приятелю, забравил съм да боравя с времето – с хладна учтивост отвърна другият и няколко от свещите пред иконата на Богородица изведнъж угаснаха. – Ама че в тяло са те сложили, я се погледни! Как ще изкараш цяла вечност в този вид?

По бузите на дякона разцъфтяха две розови петна.

– Заповядайте, да отидем в градината – предложи той и заситни към една от страничните врати, а гостът тихо го последва.

Двамата мъже излязоха от църквата и пламъчетата на свещите се разлияха. Мария трепереше едва-едва, но най-сетне намери сили да се изправи. Тя изведнъж пое дълбоко дъх и мигом болезне-

на кашлица раздра гърлото ѝ, което сякаш досега някой бе стискало. Отиде до стария стенопис, изобразяващ Христос, притвори очи и зашепа на единствената молитва, която помнеше от дете.

– ...но ни избави от лукавия. Амин!

Сетне вдигна поглед към лика на Спасителя и когато понечи да се прекръсти, видя, че стенописът се бе променил. Челото на Божия син бе станало някак по-издължено, брадичката се бе заострила, а очите, по-раздалечени от преди, блестяха и гледаха като че ли право в нея.

И сякаш бе минал само един миг, когато вратата, през която двамата мъже бяха излезли, се отвори, скърцайки, и гостът отново влезе в църквата.

– Ех, нито един и тази година! Да ти кажа, започвам да се плаша. Можеш ли да си представиш – аз да се плаша?! – той се засмя, но смехът му бе хладен и някак особен. – Да ти призная, прекрасна моя Мария, мисля, че се отегчавам. Някога беше по-интересно, бяхте непредвидими. Ах, всичко е така блудкаво!

Той се спря пред лика на Христос. За пръв път Мария видя, че по лицето на госта бяха плъзнали ситни бръчици, усмивката му бе изчезнала и на нейно място се бе появила една хилядолетна тъга. И очите... Очите поглъщаха и сега пламъците на свещите; бяха се превърнали в безброй стъквени огньове.

– Той е бил последният... – тихо промълви гостът и с върховете на пръстите си едва-едва докосна стария стенопис.

– Хайде, върви си вече! – троснато рече Мария, без да вдига поглед от земята.

– Време е, наистина. Уви, това е последната ни среща!

– Слава богу!

– Опасявам се, че не разбираш. Днес е последният ден.

– Какво приказваш? Как тъй последен?

– Скъпа моя Мария! Сбогом!

Мария не разбираше нищо от разбърканите слова на странника. Но усети по тялото ѝ кротко да се разлива топлина. И радост, каквато не бе усещала кой знае откога, блесна в старческото ѝ сърце. Вече не се боеше.

Тя се загледа в лика на Спасителя и не усети кога гостът си е тръгнал.

А в мъничкия двор зад църквата хладният вятър кротко полюшваше белите глицинии. Далеч, далеч на запад се виждаха едва-едва последните жълто-червени езици на залеза. По небето трептяха първите и последни звезди. Във все по-сгъстяващата се тъмнина на двора се полюшваше пламъчето на една свещ, взета набързо от иконата на Божията майка. И един глас, по-тих и от този на уморените щурци, шепнеше:

– Г. Н. – покварен. П. И. – покварен. Хм, тази пък коя беше... Аха! Р. С. – покварена. Така... станаха, колко... да, плюс още 179... значи – 597 тази година! – дяконът драскаше по един къс хартия, зачеркваше и нещо пресмяташе. Но свитите му тънки устни подсказваха, че не беше доволен.

Тази година бе покварил и продал 597 души (което значеше още и 597 златни ватикански монети)! И въпреки това отново се бе провалил. За поредна година не бе успял да открие онзи, когото гостът му търсеше.

– Оня, който няма да обърне камъните в хлябове; който няма да скочи от храма... – казваше странникът през всичките тези години, ала дяконът не разбираше нищо. Той знаеше само, че трябва да открие човек, който ще откаже да предаде и продаде себе си, който ще устои на изкушенията... който ще има душа. Ала кой можеше да откаже безсмъртието, вечната младост, безгрижието на охолния живот?

И гостът все говореше нещо за светлината, за мрака, за равновесието и за вечния край. Ала дяконът мислеше само за златото, което щеше да получи, ако успееше най-сетне да изпълни задачата си.

Той бавно стана от пейката, огледа се и видя, че отдавна вече е нощ. Сгъна намачкания лист, на който бе написал имената на тазгодишните продадени души, и го прибра в джоба на расото си, след което с бавни крачки влезе в тъмната църква.

А много, много далеч оттам, някъде накрая на вечността, се срещнаха двама мъже. Единият, необичайно мрачен, за сетен път погледна тъничките стрелки на златния си часовник, които вече не помръдваха. Другият, със смирено и кротко лице, незнайно защо, почрча лекичко дланите си.

И в същия миг времето се търкулна по сребърния хълм на нощните звезди и завинаги се изгуби в тъмнината. И този път нямаше да има светлина, която да пребори мрака.

Бе четиринасетият ден от пролетния месец нисан.

Пловдивският университет награди

Сред отличените са и двете европейски шампионки:

Тържествената церемония по награждаването на най-добрите спортисти на Пловдивския университет за 2023 година се проведе на 19 декември 2023 г. в Спортната зала на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Официални гости на събитието бяха Николай Бухалов – двукратен олимпийски шампион, заместник-кмет на Община Пловдив с ресор „Спорт, младежки дейности и социална политика“ и възпитаник на Пловдивския университет; Димитрина Къндева – председател на Съюза по аеробика в България; Петър Арнаудов – треньор на националния отбор по шахмат.

Проф. Веселин Маргаритов

„Спортът в нашия университет е начин на живот. Зад всички купи и медали стои много труд и затова искам да благодаря на всички, свързани със спортните успехи на университета.“ С тези думи церемонията откри експертът по спортни дейности в ПУ проф. д.п.н. Веселин Маргаритов. Той подчерта, че спортът е най-активната реклама на Пловдивския университет и разказа за един от своите поводи за гордост – когато през 1992 година Николай Бухалов е станал олимпийски шампион, той е имал предложения да учи в университети от цял свят, но е избрал именно пловдивската Алма матер.

От името на академичното ръководство приветствие към спортистите отправи заместник-ректорът по научноизследователска дейност проф. д-р Теменужка Йовчева. Тя отбеляза, че спортът е за всички студенти, а не само за тези от спортните специалности и в момента ректорското ръководство полага усилия да разшири спортната база на висшето училище, като вече е започнал ремонтът на втората зала на университета – „Академик“. Проф. Йовчева прочете и поздравителен адрес от името на ректора на Пловдивския университет проф. д-р Румен Младенов. В него проф. Младенов подчертава, че спортната слава на Пловдивския университет защитават спортисти, които винаги са имали и ще имат подкрепа от страна на академичното ръководство.

Николай Бухалов отбеляза, че е горд, че спортът е толкова добре застъпен в Пловдивския университет, и пожела на всички да продължат да го развиват. Той припомни, че Община Пловдив работи в тясно сътрудничество с висшето училище, и увери студентите, че Пловдивският университет е институция, която дава добър старт и добро бъдеще. Председателят на Студентския съвет на ПУ Виктория Палигорова също приветства присъстващите и подчерта, че няма по-голям обединител от спорта. Музикален поздрав поднесоха гайдарите Петър Янев и Стоян Янев.

Николай Бухалов

Всички отличени студенти получиха почетен плакет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за постигнатите високи резултати през 2023 година. Ето и призьорите по отделните спортове:

Деканът на ФИСН доц. Маргарита Русева връчва наградата на Виктория Радева

Шахмат

Виктория Радева – европейска шампионка в Будва, Черна гора (специалност „Национална сигурност“, 4. курс).

Спортна аеробика

Борислава Иванова – европейска шампионка (смесени двойки) и бронзова медалистка (индивидуално, жени) в Анталия, Турция (студентка в 1. курс, специалност „Физическо възпитание и спорт“).

Проф. Илиян Иванов, декан на Химическия факултет, Борислава Иванова и г-жа Димитрина Къндева – председател на Съюза по аеробика в България

Лека атлетика

1. Силвия Г. Георгиева – 2 златни и 1 сребърен медал от Националната студентска универсиада (НСУ) през 2023 година в Стара Загора в дисциплините 800 м, 1500 м и 4 x 400 м;
2. Ивайло Щипков – 1 златен и 1 сребърен медал от НСУ в дисциплините 100 м и 4 x 100 м;
3. Кристина Борукова – 1 златен, 1 сребърен и 1 бронзов медал от НСУ на 4x100 м, 4 x 400 м и 400 м;
4. Силвия К. Георгиева – 1 златен, 1 сребърен и 1 бронзов медал от НСУ на 4 x 100 м, 4 x 400 м и хвърляне на копие;
5. Златка Райчева – 1 златен и 1 сребърен медал от НСУ на 4 x 100 и 4 x 400 м;
6. Венелина Петкова – 1 сребърен медал от НСУ в дисциплината тласкане на голе;
7. Мартина Писачева – 2 сребърни медала от НСУ на 100 м и 4x100 м;
8. Радин Вълчев – 1 сребърен и 1 бронзов медал от НСУ в дисциплините 100 м и 4 x 100 м;
9. Любен Виденов – 1 сребърен медал от НСУ на 4 x 100 м;
10. Христо Нейков – 1 сребърен медал от НСУ на 4 x 100 м.

Кикбокс

1. Цвятко Цветков – 1 златен и 1 сребърен медал от 1 сребърен медал от НСУ в дисциплините лайт контакт и фул контакт;
2. Петя Петрова – 1 сребърен и 1 бронзов медал от същия форум в дисциплини лайт контакт и фул контакт.

най-добрите си спортисти за 2023 година

Виктория Радева – шах, Борислава Иванова – спортна аеробика

Публиката награди с аплодисменти спортистите

Тенис на маса

1. Кирил Попов – 2 златни и 1 сребърен медал от НСУ: индивидуално мъже, двойки мъже и отборно вицешампион;
2. Стоян Сариев – 1 златен и 2 сребърни медала от НСУ – двойки мъже, индивидуално мъже и отборно вицешампион;
3. Божидар Хаджистефану – сребърен медал в отборното класиране на НСУ;
4. Илиян Гемиев – сребърен медал в отборното класиране на НСУ.

Бадминтон

Габриела Атанасова – бронзов медал от НСУ.

Футзал – жени

Третото място на НСУ заслужи отборът в състав: Моника Пейчева, Ралица Витекова, Мария Дикелова, Михаела Тихова и Кристина Чакърва.

Волейбол – жени

Отборът спечели сребърните медали на НСУ в състав: Златина Друмева, Траяна Стоянова, Теодора Любомирова, Анета Петрова и Биляна Цанова.

Тенис на корт – жени

Сребърни медали в отборната надпревара за Берна Яхе, Мира Димова, Деница Атанасова, Ванеса Петрова.

Футбол

Призът „Отбор на годината“ бе връчен на шампионите на България по футбол. Приносът за първото място от НСУ е на: Стамен Бояджиев, Григор Георгиев, Тодор Тодоров, Васил Богданов, Митко Плахов, Теодор Митрев, Петко Петков, Георги Мавродиев, Христо Стоянов, Йордан Маджаров, Васил Църцев, Иван Дишков, Иван Арамазов, Видол Сейменски, Станимир Марински, Борислав Дончев, Виктор Янев, Валентин Николов, Георги Чумпов, Виктор Панеков, Васил Янков.

Футболистите заслужиха титлата „Отбор на годината“

Спонсори на церемонията по награждаването на най-добрите спортисти на годината бяха факултетите на номинираните спортисти и Студентският съвет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Студентски литературен конкурс за поезия и проза

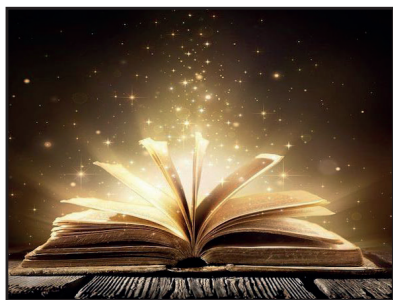
Вестник „Пловдивски университет“ обявява конкурс за:
ПОЕЗИЯ – до пет стихотворения;
ПРОЗА – до три разказа.

В конкурса могат да участват всички студенти и докторанти от Пловдивския университет.

За всеки от двата раздела ще бъдат раздадени съответно по три награди. Материалите трябва да бъдат напечатани (на тях да са написани трите имена на студента, специалността и курсът, факултетен номер, e-mail и телефон за връзка).

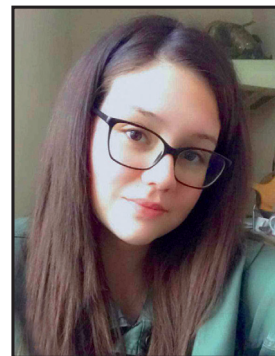
Крайният срок за получаване на творбите е 20 април 2024 година. Текстовете могат да бъдат донесени (разпечатани в два екземпляра) в редакцията на в. „Пловдивски университет“ (Ректората, южния двор) или да бъдат изпратени на единия от следните два имейла: vestnik_pu@abv.bg или tiliotilev@uni-plovdiv.bg

За отчитането на резултатите и връчването на наградите ще има допълнителна информация.

Студентка от университета бе отличена в национален литературен конкурс

Емилия Инчева – студентка в специалността „Българска филология“, 4. курс, получи Първа награда за поезия в юбилейния XX национален конкурс за поезия „Вяра“. Участниците бяха разделени в три възрастови групи: деца; младежи от 15 до 25 години; възрастни без ограничение на годините. Конкурсът е организиран от Народно читалище „Никола Йонков Вапцаров – 1922“, а наградата е в категорията за младежи от 15 до 25 години.

Вестник „Пловдивски университет“

ISSN 2815-4592 (print), ISSN 2815-4606 (web)

Главен редактор: Тильо Тилев, тел. 032/261 477

Електронна поща: tiliotilev@uni-plovdiv.bg; vestnik_pu@abv.bg

Коректор: Гергана Иванова. Предпечат: Георги Ташков

Печат: Пловдивско университетско издателство

Адрес на редакцията: Пловдив, ул. „Цар Асен“ № 24

ФОРМУЛАТА НА ЛЮБОВТА

(или математическа закачка)

Илия МАКРЕЛОВ

Що е това любов?

Определения по този въпрос има много, толкова много, че в момента не се сещам за някое от тях.

Със сигурност обаче знам едно:

Любовта е най-хубава през първите няколко седмици – времето, през което двамата партньори не са се опознали добре.

Това е така, защото всеки от тях очаква от другия модел на поведение, който му харесва. Да, ама не!

В реалния живот това почти не се случва. За по-дълъг период се налага компромисно поведение.

Все пак за романтичната девойка има някакво утешение, докато очакват **принца от приказките**. Такова „животно“ обаче няма.

През XVII век Нютон открива формулата за силата на привличането между масивни материални тела (разбирайте планетите, кометите, Слънцето и т.н.):

$$F = \frac{m_1 \cdot m_2}{r}, \text{ където}$$

m_1, m_2 – масите на двете тела в съответните мерни единици; r – разстоянието между двете тела в съответните мерни единици; F – силата на привличане между двете тела в съответните мерни единици.

По-късно, в началото на XX век, Айнщайн доказва, че тази сила е резултат от изкривяване на пространството под въздействието на материалните тела.

Изобщо показаната формула е в сила за кои да е две тела, даже и между Земята и всеки отделен човек. Резултатът от това е нашето тегло. Между другото, ако ние се намираме на Луната, ще тежим шест пъти по-малко, отколкото на Земята, защото масата на Луната е шест пъти по-малка от тази на Земята.

Следва да си поговорим за нематериалния свят, разбирайте чувства, емоции и т.н. Идеята е да приложим формулата на Нютон за силата на привличане (може и любов) между **Тя** и **Той**. Това е някаква духовна сила, която ще се опитаме да измерим. Първото, което ще направим, е да въведем единица мярка за любов, която ще наричаме **една любовна единица (1 ле)**. Без да знаем какво точно означава това, ще можем да сравняваме.

Ако чувствата на **Тя** към **Той** (**Тя** → **Той**) са 5 ле, а от **Той** → **Тя** са 7 ле, то очевидно **Той** обича повече. И тъй като тук говорим за взаимност, резултатът между двамата ще бъде $5 \cdot 7 = 35$ ле. В този елементарен пример не сме включили фактора **разстояние** между обектите, а това, както е известно, има значение. Формулата, която предлагаме, е почти същата, която е разглеждал Нютон относно силата на гравитацията, но в този случай r^2 е заменено само с r :

$$F = \frac{m_1 \cdot m_2}{r}, \text{ където}$$

m_1, m_2 – количеството любов, която излъчват **Тя** и **Той**, измерено в любовни единици (ле); r – разстоянието между двамата в подходя-

Илия Макрелов

щи метрични единици; F – силата на любовта между двамата, която се измерва в любовни единици (ле).

Разстоянието между двата обекта може да действа негативно или позитивно.

Предлагаме ви два примера:

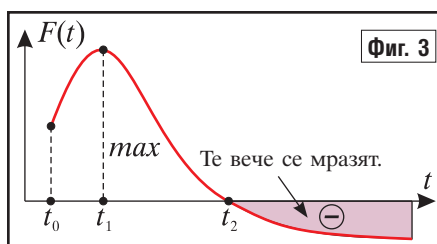
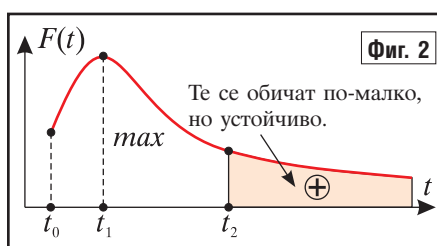
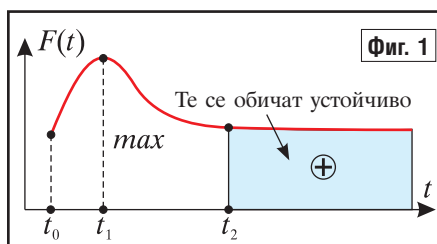
ПРИМЕР 1. Нека $m_1 = 5$ ле, $m_2 = 8$ ле и $r = 10$ ме (метрични единици). $F = ?$

$$F = \frac{m_1 \cdot m_2}{r} = \frac{5 \cdot 8}{10} = 4 \text{ ле} - \text{слабо.}$$

ПРИМЕР 2. Нека $m_1 = 5$ ле, $m_2 = 8$ ле и $r = 0,5$ ме (метрични единици). $F = ?$

$$F = \frac{m_1 \cdot m_2}{r} = \frac{5 \cdot 8}{0,5} = 40 \text{ ле} - \text{позитивно.}$$

Нали се сещате какво може да се случи, когато **Тя** и **Той** намаляват дистанцията между себе си! Дотук горе-долу разсъждавахме формално, но все пак изпуснахме фактора време, който е от съществено значение за любовта. В края на краищата любовта е променлива величина и това усложнява нещата. За гравитацията времето няма значение. Тя действа постоянно и неумолимо. И все пак, за да бъде формулата, която предложихме, по-коректна, ще трябва по някакъв начин да вмъкнем фактора време (t). Това оставаме на някой друг, който ще поиска да изследва любовта по-задълбочено.

Нека приемем, че стойността на F зависи главно от времето t , където стойностите на m_1 , m_2 и r са някакви начални параметри. Тогава ще имаме функцията $F(t)$, която все още е неизвестна. Въпреки това **Фиг. 1**, **Фиг. 2** и **Фиг. 3** дават някаква представа как би изглеждала графиката на $F(t)$.

В емоционалните връзки има т.нар. **повратни точки (turning points)**. В нашите три случая това са моментите от време t_0 , t_1 и t_2 .

Без да отчитаме фактора време, преминавайки в граничен преход, формулата

$F = \frac{m_1 \cdot m_2}{r}$ води до следните разумни резултати:

1. Ако $r \rightarrow 0$, то $F \rightarrow \infty$ (това някои го наричат „джиджи-биджи“);
2. Ако $r \rightarrow \infty$, то $F \rightarrow 0$ (няма връзка).

ПОЯСНЕНИЕ:

t_0 – времето, в което те (**Тя** и **Той**) се харесват;

t_1 – времето, когато най-много се харесват, но за съжаление, това не трае много дълго;

t_2 – преминаване в устойчиво състояние.

КОМЕНТАР:

Ако се намеси трети човек, става изключително трудно за математическо моделиране.

ЗАКАЧКА

- Аз харесвам закръглени, сочни жени!
- Но, сър Нютон, това не можем да го запишем в учебника!
- Добре..., е, тогава пишете: „Колкото по-голяма е масата, толкова по-голямо е привличането!“